

Sprawozdanie z działalności urzędów górniczych w roku 2022

Wyższy Urząd Górniczy

Wyższy Urząd Górniczy

Sprawozdanie z działalności
urzędów górniczych
w roku 2022

Wyższy Urząd Górniczy

ul. Poniańskiego 31

40-055 Katowice

tel.: 32 736 17 00

faks: 32 251 48 84

e-mail: wug@wug.gov.pl

www.wug.gov.pl

www.wug.bip.info.pl

© Copyright by Wyższy Urząd Górniczy, Katowice 2023

Spis treści

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego	5
Mapy właściwości miejscowych okręgowych urzędów górniczych w Polsce	7
I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych	8
II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli	10
1. Cele urzędów górniczych i najważniejsze zadania służące ich realizacji w roku 2022	11
2. Działalność podstawowa urzędów górniczych	12
2.1. Zatwierdzanie planów ruchu zakładów górniczych	12
2.2. Dopuszczanie i kontrola wyrobów stosowanych w zakładach górniczych	12
2.3. Wydawanie pozwoleń i zezwoleń	14
2.4. Badanie prawidłowości rozwiązań stosowanych w górnictwie lub przewidzianych do stosowania przez przedsiębiorców	16
2.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska	17
2.6. Stwierdzanie i uznawanie kwalifikacji oraz nadawanie uprawnień	22
2.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji	22
2.6.2. Nadawanie uprawnień	23
2.6.3. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej	24
2.7. Gromadzenie, archiwizacja oraz udostępnianie dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych	24
2.7.1. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych	24
2.7.2. Udostępnianie dokumentacji mierniczo-geologicznej	26
2.7.3. Inwentaryzacja zlikwidowanych wyrobisk górniczych	27
2.8. Działalność kontrolna urzędów górniczych i badania powypadkowe	28
2.8.1. Działalność kontrolna okręgowych urzędów górniczych i Specjalistycznego Urzędu Górniczego	28
2.8.2. Działalność kontrolno-nadzorcza Wyższego Urzędu Górniczego	29
2.8.3. Badania powypadkowe	29

2.9. Stwierdzone nieprawidłowości i zatrzymane roboty	30
2.10. Działalność represyjna	31
2.11. Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG	34
2.11.1. Komisje powołane w celu wyjaśnienia przyczyn i okoliczności zaistniałych katastrof, niebezpiecznych zdarzeń i wypadków	35
2.12. Inspirowanie i wspomaganie badań naukowych w górnictwie	38
2.13. Stosowanie przez nadzór górniczy przyrządów pomiarowych	39
2.14. Działalność związana z ustalaniem opłaty podwyższonej w związku z prowadzeniem nielegalnej eksploatacji	39
3. Działalność kontrolna Wyższego Urzędu Górniczego w jednostkach podległych oraz kontrola wewnętrzna	41
3.1. Działalność kontrolna Wyższego Urzędu Górniczego w jednostkach podległych	41
3.2. Kontrola wewnętrzna w Wyższym Urzędzie Górniczym	41
4. Rozpatrywanie skarg, wniosków, petycji oraz interwencji	41
4.1. Skargi, wnioski, petycje oraz interwencje rozpatrywane przez Wyższy Urząd Górniczy	41
4.2. Skargi, wnioski, petycje oraz interwencje rozpatrywane przez okręgowe urzędy górnicze i Specjalistyczny Urząd Górniczy	42
5. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach z tytułu szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego	43
6. Działalność legislacyjna	43
7. Współpraca z instytucjami publicznymi i przedsiębiorstwami	45
8. Współpraca z zagranicą	46
9. Działalność informacyjna i wydawnicza	48
10. Zatrudnienie w urzędach górniczych	49
11. Realizacja budżetu Wyższego Urzędu Górniczego	50
11.1. Budżet w układzie zadaniowym	51

Przedmowa Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego

Szanowni Państwo

Rok 2022 był dla organów nadzoru górniczego rokiem szczególnym, ważnym, uroczystym, ale też niezwykle trudnym, naznaczonym tragicznymi wydarzeniami. Wpłynęły na to dwie katastrofy górnicze, do których doszło w odstępie kilku dni w zakładach górniczych „Pniówek” i „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka”, należących do Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Dla zbadania i wyjaśnienia okoliczności tych zdarzeń powołane zostały dwie komisje składające się z licznych ekspertów, naukowców, przedstawicieli strony społecznej i wielu instytucji, którzy włożyli ogrom pracy, aby dać odpowiedź na najważniejsze pytania: jak do tego doszło i czy w ogóle była taka możliwość, by zapobiec wypadkom. W przypadku wydarzeń w kopalni „Pniówek” te prace są kontynuowane.

Ubiegły rok to także czas, w którym po długim okresie zagrożeń spowodowanych przez pandemię COVID-19 udało się nam powrócić do normalnego trybu pracy i do wykonywania ustawowych zadań, bez utrudnień i środków nadzwyczajnych. Normalizacja sytuacji i zniesienie wielu ograniczeń, oczywiście z zachowaniem „zdrowego rozsądku”, były ważne z punktu widzenia wykonywania naszych obowiązków. Skuteczne okazały się wypracowane w ostatnich latach modele działania i współpracy z przedsiębiorcami oraz różnymi instytucjami, które – podobnie jak Wyższy Urząd Górniczy – stoją na straży lub też mają realny wpływ na bezpieczeństwo pracy w górnictwie.

Jedną z ważniejszych kwestii minionego roku były zmiany organizacyjne, do jakich doszło w organach nadzoru górniczego. Zniesiony został, ze względu na zmniejszającą się liczbę kopalń węgla kamiennego, Okręgowy Urząd Górniczy w Gliwicach, którego obowiązki przejęły okręgowe urzędy górnicze w Katowicach i Rybniku. Ponadto zlikwidowany został Specjalistyczny Urząd Górniczy, a jego kompetencje – w zasadniczej części – przejął Departament Infrastruktury Podstawowej Zakładów Górniczych, utworzony w ramach struktur organizacyjnych Wyższego Urzędu Górniczego. Przeprowadzone zmiany pozwolą na bardziej racjonalne wykorzystanie zasobów kadrowych urzędów nadzoru górniczego oraz usprawnienie jego struktur i działalności.

Warto przypomnieć, że obok spraw tragicznych oraz trudnych wyzwań były też wydarzenia podniosłe, radosne i wyjątkowe. W roku 2022 Wyższy Urząd Górniczy w Katowicach obchodził jubileusz 100-lecia istnienia. W ramach obchodów, w czerwcu ub.r., odbyła się uroczysta akademii. Opracowano i wydano okolicznościowe publikacje książkowe i prasowe prezentujące historię Urzędu oraz jego współczesne, najbardziej aktualne oblicze. Z inicjatywy pracowników oraz dzięki zebrany przez nich fundusze odnaleziono i odnowiono grób Romana Brzeskiego. Był on pierwszym po drugiej wojnie światowej prezesem WUG, a miejsce jego ostatniego spoczynku znajduje się na cmentarzu przy ul. Gliwickiej w Katowicach.

Jubileuszowy charakter miała także Barbórka 2022 oraz uroczystość wmurowania okolicznościowej kapsuły czasu w pobliżu wejścia do budynku Wyższego Urzędu Górniczego przy ul. Poniańskiego w Katowicach. W minionym roku Wyższy Urząd Górniczy był także organizatorem i gospodarzem dużego, cyklicznego wydarzenia międzynarodowego, które odbyło się we wrześniu – XXVI Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych. Uczestniczyły w nim delegacje z Czech, Estonii, Finlandii, Niemiec, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Ukrainy i Wielkiej Brytanii. Obecny był także przedstawiciel Unii Europejskiej.

Zarówno czerwcowe uroczystości jubileuszowe, jak i międzynarodowe spotkanie z szefami urzędów górniczych odbyły się pod Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Nie zapomnieliśmy także o okrutnej agresji Federacji Rosyjskiej na naszego sąsiada – Ukrainę. Na każdym możliwym kroku podkreślaliśmy nasze pełne poparcie dla obrońców swoich ziem i nieustannie zachęcaliśmy do okazywania wszelkich form wsparcia dla narodu ukraińskiego.

Nie mam wątpliwości, że rok 2023 będzie dla polskiej gospodarki, w tym i dla górnictwa, czasem kolejnych wyzwań. Mogę zapewnić, że bez względu na okoliczności nadal będziemy stali na straży bezpieczeństwa pracy w górnictwie i będziemy to bezpieczeństwo egzekwować. Nadal pozostaniemy otwarci na merytoryczny dialog i współpracę ze wszystkimi, dla których ta sprawa jest niekwestionowanym priorytetem. Liczymy na szeroką współpracę m.in. z przedsiębiorcami, wyższymi uczelniami, ośrodkami naukowo-badawczymi, instytucjami publicznymi, centralnymi organami administracji państwowej, samorządem terytorialnym, organizacjami związkowymi, Państwową Inspekcją Pracy, Urzędem Dozoru Technicznego, Inspekcją Ochrony Środowiska czy Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Wierzę też, że taka współpraca zapewni oczekiwane efekty oraz zainspiruje do podejmowania nowoczesnych, skutecznych inicjatyw służących bezpiecznej pracy.

Dziękuję wszystkim pracownikom urzędów nadzoru górniczego za miniony rok. Dostrzegam i niezwykle cenię Wasze zaangażowanie, mierzenie się z problemami oraz wyzwaniem. To dzięki Wam zapewnione jest sprawne działanie Wyższego Urzędu Górniczego oraz jednostek podległych. Służba, jakiej się podjęliście, Wasz profesjonalizm, doświadczenie i determinacja pozwalają wypełniać, zgodnie z przyjętą misją i celami, postawione przed nadzorem górniczym zadania.

Prezes Wyższego Urzędu Górniczego

Adam Mirek

Mapy właściwości miejscowych okręgowych urzędów górniczych w Polsce (stan na 31 grudnia 2022 r.)

I. Podstawa prawna działalności i zadania urzędów górniczych

Zadania nadzoru górniczego w roku 2022 były wykonywane przez Wyższy Urząd Górniczy (dalej: WUG) z siedzibą w Katowicach, Specjalistyczny Urząd Górniczy (dalej: SUG) z siedzibą w Katowicach (zlikwidowany 19 października 2022 r.), którego właściwość miejscowa obejmowała cały kraj, oraz okręgowe urzędy górnicze (dalej: OUG), tzn.:

- OUG w Gdańsku;
- OUG w Gliwicach (zniesiony 5 czerwca 2022 r.);
- OUG w Katowicach;
- OUG w Kielcach;
- OUG w Krakowie;
- OUG w Krośnie;
- OUG w Lublinie;
- OUG w Poznaniu;
- OUG w Rybniku;
- OUG w Warszawie;
- OUG we Wrocławiu.

Siedziby OUG znajdują się w miejscowościach wymienionych w ich nazwach. Jedynie w przypadku OUG w Rybniku od 5 czerwca 2022 r. siedziba znajduje się w Jankowicach.

Zniesienie OUG w Gliwicach nastąpiło z dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie określenia nazw, siedzib i właściwości miejscowej okręgowych urzędów górniczych oraz zniesienia Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach (Dz. U. poz. 525). Na obszarze dotychczasowej właściwości OUG w Gliwicach od 5 czerwca 2022 r. właściwymi miejscowo urzędami górniczymi są: OUG w Katowicach oraz OUG w Rybniku.

Likwidacja SUG nastąpiła z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1504). Zadania zniesionego z dniem 19 października 2022 r. dyrektora SUG przejął Prezes WUG, stając się organem nadzoru górniczego pierwszej instancji w sprawach dotyczących m.in. górniczych wyciągów szybowych, szybów i szybików wraz z wyposażeniem oraz stacji wentylatorów głównych, a także organem wykonującym zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w sprawach dotyczących m.in. obiektów budowlanych maszyn wyciągowych, szybowych wież wyciągowych, budynków nadszybi oraz obiektów budowlanych stacji wentylatorów głównych.

Mapę właściwości miejscowych OUG (stan na 31 grudnia 2022 r.) zamieszczono na stronie 7.

Urzędy górnicze zapewniają realizację zadań organów nadzoru górniczego określonych przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633), zwanej dalej „Pgg”, oraz innymi przepisami.

Organy nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, w szczególności w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- bezpieczeństwa pożarowego;
- ratownictwa górniczego;
- gospodarki złożami kopaliny w procesie ich wydobywania;
- ochrony środowiska i gospodarki złożem, w tym według kryterium wykonywania przez przedsiębiorców obowiązków określonych w odrębnych przepisach lub na ich podstawie;
- zapobiegania szkodom;
- budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów po działalności górniczej.

Ponadto sprawują nadzór i kontrolę nad:

- podmiotami zawodowo trudniącymi się ratownictwem górniczym, w zakresie przestrzegania przez nie przepisów dotyczących ratownictwa górniczego;
- podmiotami wykonującymi w zakresie swej działalności zawodowej czynności powierzone im w ruchu zakładu górniczego;

- wykonywaniem robót geologicznych, o których mowa w art. 86 Pgg;
- szkoleniem osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego lub wykonujących roboty geologiczne, o których mowa w art. 86 Pgg;
- podmiotami prowadzącymi działalność określoną w art. 2 ust. 1 Pgg.

Prezes WUG jest centralnym organem administracji rządowej, działającym pod nadzorem ministra właściwego do spraw gospodarki złożami kopalin, właściwym w sprawach nadzoru górniczego, który w szczególności (stan na 31 grudnia 2022 r.):

- jest organem wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do dyrektorów OUG, a także sprawuje nadzór nad ich działalnością;
- jest organem pierwszej instancji w sprawach przejętych od dyrektora SUG oraz m.in.: nadania uprawnień rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego, zakazu wykonywania niektórych czynności w ruchu zakładu górniczego albo zakładu, dopuszczenia niektórych wyrobów do stosowania w zakładach górniczych, wyrażenia zgody na odstąpienie przez przedsiębiorcę od określonych wymagań przewidzianych w niektórych przepisach dotyczących prowadzenia ruchu zakładu górniczego oraz przechowywania i używania środków strażalowych i sprzętu strażalowego w ruchu zakładu górniczego, nakazania usunięcia niektórych nieprawidłowości, wstrzymania ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń oraz nałożenia kary pieniężnej, w szczególności na przedsiębiorcę albo kierownika ruchu zakładu górniczego;
- powołuje, w drodze zarządzenia, komisje do opiniowania stanu bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego, stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie oraz stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych, a także może powoływać inne stałe lub doraźne kolegialne organy doradcze i opiniodawcze, określając ich nazwę, skład, zakres zadań, tryb pracy oraz sposób obsługi;
- gromadzi i archiwizuje dokumentację mierniczo-geologiczną zlikwidowanych zakładów górniczych oraz udostępnia ją, na zasadach i w sposób określony w przepisach o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie;
- jest wyspecjalizowanym organem kontroli wyrobów wprowadzonych do obrotu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2023 r. poz. 215), w odniesieniu do wyrobów przeznaczonych do stosowania w ruchu zakładu górniczego, organem nadzoru rynku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (Dz. U. z 2022 r. poz. 1854) w odniesieniu do wyrobów przeznaczonych do stosowania w ruchu zakładu górniczego oraz organem nadzoru rynku w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 lipca 2020 r. o systemach homologacji typu UE i nadzoru rynku silników spalinowych przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach (Dz. U. poz. 1339) w zakresie silników zamontowanych w maszynach mobilnych nieporuszających się po drogach stosowanych w ruchu zakładu górniczego;
- prowadzi działalność promocyjną i informacyjną w zakresie związanym z zadaniami organów nadzoru górniczego;
- inicjuje prace naukowo-badawcze oraz inicjuje i podejmuje przedsięwzięcia w zakresie poprawy bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia w górnictwie, wdrożenia postępu technicznego w dziedzinie górnictwa, racjonalnej gospodarki złożami kopalin oraz ograniczenia uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko;
- ustala kierunki i wytyczne działania urzędów górniczych, a także może wydawać dyrektorom OUG polecenia dotyczące podjęcia określonych czynności oraz żądać od nich informacji będących w ich posiadaniu;
- dokonuje kompleksowego sprawdzenia i oceny stanu bezpieczeństwa powszechnego związanego z ruchem zakładu górniczego, stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie, stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych, stanu ratownictwa górniczego oraz innych zagadnień związanych z prowadzeniem ruchu zakładów górniczych, a także przedkłada właściwym organom informacje, opinie i wnioski w tej dziedzinie;
- sporządza roczne sprawozdania z działalności urzędów górniczych;
- wykonuje zadania w zakresie bezpieczeństwa działalności polegającej na poszukiwaniu, rozpoznawaniu lub wydobywaniu węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Dyrektorzy właściwych OUG, w drodze decyzji, m.in.:

- zatwierdzają plany ruchu zakładów górniczych oraz zakładów;
- wydają pozwolenia na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym: podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń (z zastrzeżeniem właściwości Prezesa WUG, przejętej 19 października 2022 r. od dyrektora SUG, m.in. w zakresie górniczych wyciągów szybowych, szybów i szybików wraz z wyposażeniem oraz stacji wentylatorów głównych), obiektów podziemnego zakładu górniczego stanowiących ściany prowadzone w warunkach specjalnych oraz obiektów podziemnego zakładu górniczego stanowiących oddziały eksploatujące partie złóż rud miedzi w warunkach specjalnych, określonych w przepisach wydanych na podstawie Pgg;

- wydają pozwolenia na nabywanie, przechowywanie, używanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego lub wytwarzanie materiałów wybuchowych metodą *in situ*, dla przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie określonym w Pgg oraz przedsiębiorców wykonujących roboty strzałowe powierzone im w ruchu zakładu górniczego albo zakładu;
- wydają pozwolenia na przechowywanie lub używanie sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego;
- ustalają opłatę podwyższoną za działalność w zakresie poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin oraz wydobywania kopalin ze złóż wykonywaną bez wymaganej koncesji oraz za działalność wykonywaną bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych, z wyjątkiem działalności wykonywanej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

W celu zapewnienia wykwalifikowanej kadry dla prowadzenia ruchu zakładów górniczych albo zakładów oraz funkcjonowania ratownictwa górniczego:

- organy nadzoru górniczego (w niektórych przypadkach wyłącznie Prezes WUG) stwierdzają posiadanie kwalifikacji do wykonywania czynności niektórych osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładów górniczych oraz zakładów;
- Prezes WUG stwierdza posiadanie kwalifikacji do wykonywania czynności: mierniczych górniczych, geologów górniczych, geofizyków górniczych w podziemnych zakładach górniczych oraz niektórych osób kierownictwa w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym.

II. Zakres podmiotowy nadzoru i kontroli

Według stanu na 31 grudnia 2022 r., nadzorem i kontrolą urzędów górniczych były objęte 7452 zakłady górnicze, w tym:

- 36 podziemnych zakładów górniczych, tj.:
  - 20 kopalń wydobywających węgiel kamienny, prowadzących działalność w 30 ruchach,
  - 8 kopalń węgla kamiennego w likwidacji (w strukturach Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.),
  - 1 kopalnia węgla kamiennego w budowie,
  - 3 kopalnie rud miedzi,
  - 1 kopalnia rud cynku i ołowiu w likwidacji,
  - 1 kopalnia soli,
  - 1 zakład górniczy wydobywający gips i anhydryt,
  - 1 zakład górniczy wydobywający solankę do celów leczniczych;
- 7314 odkrywkowych zakładów górniczych, tj.:
  - 10 zakładów górniczych prowadzących działalność dotyczącą złóż kopalin objętych własnością górnictw (wśród nich 5 zakładów górniczych wydobywających węgiel brunatny, 3 zakłady górnicze wydobywające kruszywa z dna Bałtyku i 2 kopalnie gipsu),
  - 7304 zakłady górnicze prowadzące działalność dotyczącą złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej;
- 102 otworowe zakłady górnicze, tj.:
  - 9 zakładów górniczych ropy naftowej i gazu ziemnego, w tym 2 zakłady górnicze wydobywające kopaliny na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, 2 zakłady górnicze funkcjonujące jako PKN Orlen S.A. Oddział PGNiG w Sanoku i PKN Orlen S.A. Oddział PGNiG w Zielonej Górze (obejmujące łącznie 52 kopalnie ropy naftowej lub gazu ziemnego oraz 7 podziemnych magazynów gazu ziemnego, w tym 2 – funkcjonujące poza krajowym systemem gazowniczym, w strukturze Oddziału w Zielonej Górze – podziemne magazyny gazu ziemnego zaazotowanego) oraz 5 zakładów górniczych funkcjonujących w strukturach innych podmiotów,
  - 2 zakłady górnicze soli, w tym 1 w likwidacji (w zakładzie górniczym IKS „Solino” funkcjonują 2 kopalnie, tj. KSiPMRiP „Góra” oraz KS „Mogilno”),
  - 2 kopalnie siarki,
  - 82 zakłady górnicze wydobywające wody lecznicze, termalne i solanki,
  - 4 zakłady górnicze eksploatujące metan z pokładów węgla,

- 2 kawernowe podziemne magazyny gazu (KPMG Mogilno oraz KPMG Kosakowo),
- 1 podziemne składowisko odpadów w likwidacji („Otyń”).

Nadzorem i kontrolą były objęte również 224 zakłady, tj.:

- 21 zakładów prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 Pgg (wśród nich m.in. Centralny Zakład Odwadniania Kopalń w strukturach Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. oraz 2 zakłady wykonujące drążenie tuneli z zastosowaniem techniki górniczej);
- 203 zakłady wykonujące roboty geologiczne, o których mowa w art. 86 Pgg.

Ponadto nadzorowano około 3 750 oddziałów podmiotów usługowych wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej czynności powierzone im w ruchu zakładów górniczych, zatrudniających ogółem 49 369 pracowników (liczba oddziałów podmiotów usługowych ma charakter szacunkowy ze względu na powtarzalność realizowanych usług w ramach kilku zakładów). Nadzorem i kontrolą urzędów górniczych objęte były również jednostki organizacyjne trudniące się szkoleniem osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego albo zakładu oraz 3 podmioty zawodowo trudniące się ratownictwem górniczym.

We wszystkich nadzorowanych zakładach górniczych, zakładach i podmiotach zatrudnionych było 166 821 pracowników, w tym 95 023 pracowników w kopalniach węgla kamiennego.

1. Cele urzędów górniczych i najważniejsze zadania służące ich realizacji w roku 2022

Nadzór górniczy w Polsce definiuje swoje cele priorytetowe oraz kierunki działania i zadania konieczne dla realizacji celów w zatwierdzonej przez Prezesa WUG kilkuletniej strategii. Rok 2022 był drugim rokiem, w którym realizowano „Strategię działania urzędów górniczych na lata 2021–2023”. Sformułowane w strategii cele, tj.:

- „Poprawa bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia pracowników”,
- „Ograniczenie liczby wypadków i niebezpiecznych zdarzeń z udziałem czynnika ludzkiego oraz związanych z wyrobami stosowanymi w górnictwie”,
- „Optymalne zagospodarowanie złóż kopalin oraz ograniczenie uciążliwości oddziaływania górnictwa na ludzi i środowisko”,
- „Podnoszenie poziomu kwalifikacji osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego i poziomu edukacji w zakresie bhp”

– służą podniesieniu poziomu bezpieczeństwa w polskich kopalniach i zwiększeniu sprawności działania nadzoru górniczego.

Sposób realizacji celów priorytetowych został uszczegółowiony w „Planie działalności urzędów górniczych na rok 2022” oraz w „Planie działalności Wyższego Urzędu Górniczego na rok 2022”. W „Planie działalności urzędów górniczych na rok 2022” zdefiniowano 18 najważniejszych zadań służących realizacji celów określonych w kilkuletniej strategii działania urzędów górniczych, natomiast w „Planie działalności Wyższego Urzędu Górniczego na rok 2022” określono 30 takich zadań. Każdemu z zadań przydzielono miernik pozwalający ocenić stopień realizacji zadania.

„Plan działalności urzędów górniczych na rok 2022” był podstawą do sporządzenia rocznych planów pracy OUG i SUG, z kolei „Plan działalności Wyższego Urzędu Górniczego na rok 2022” stanowił podstawę do sporządzenia rocznych planów pracy komórek WUG. Plany pracy komórek i urzędów umożliwiły przełożenie zadań wynikających z planów działalności na konkretne czynności pracowników funkcjonujących w strukturze komórek oraz urzędów.

Raporty z wykonania planów pracy wykazały realizację zdecydowanej większości zadań służących realizacji celów zdefiniowanych w „Strategii działania urzędów górniczych na lata 2021–2023”. Wszystkie mierniki zdefiniowane w „Planie działalności WUG na rok 2022” osiągnęły próg satysfakcji, a spośród 18 mierników określonych w „Planie działalności urzędów górniczych na rok 2022” 15 osiągnęło lub przekroczyło oczekiwaną wartość, natomiast 3 pozostałe były bliskie założonego celu.

W trakcie 2022 r. nastąpiło zniesienie OUG w Gliwicach oraz likwidacja SUG. Niezrealizowane zadania tych urzędów górniczych zostały przejęte, w przypadku OUG w Gliwicach, przez OUG w Katowicach i OUG w Rybniku, a w przypadku SUG – przede wszystkim przez nowopowstały w WUG Departament Infrastruktury Podstawowej Zakładów Górniczych.

2. Działalność podstawowa urzędów górniczych

2.1. Zatwierdzanie planów ruchu zakładów górniczych

Plany ruchu zakładów górniczych są sporządzane przez przedsiębiorcę, odrębnie dla każdego zakładu górniczego. Plany te, sporządzane, co do zasady, z uwzględnieniem warunków określonych w koncesji oraz w projekcie zagospodarowania złoża, m.in. określają szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:

- wykonywania działalności objętej koncesją;
- bezpieczeństwa powszechnego;
- bezpieczeństwa pożarowego;
- bezpieczeństwa osób przebywających w zakładzie górniczym, w szczególności dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy;
- racjonalnej gospodarki złożem;
- ochrony elementów środowiska;
- ochrony obiektów budowlanych;
- zapobiegania szkodom i ich naprawy.

W 2022 r. dyrektorzy OUG wydali łącznie 1839 pozytywnych dla wnioskodawców decyzji dotyczących planów ruchu zakładów górniczych, w tym 847 decyzji w sprawie zatwierdzenia planów ruchu oraz 992 decyzje w sprawie zatwierdzenia dodatków do planów ruchu. Szczegółowe dane dotyczące liczby zatwierdzonych planów ruchu oraz dodatków do planów ruchu przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Liczba planów ruchu i dodatków do planu ruchu zatwierdzonych w 2022 r.

Urząd górniczy	Liczba planów ruchu	Liczba dodatków do planów ruchu	Ogółem
OUG w Gdańsku	81	15	96
OUG w Gliwicach ¹⁾	24	44	68
OUG w Katowicach	23	165	188
OUG w Kielcach	65	71	136
OUG w Krakowie	149	107	256
OUG w Krośnie	33	138	171
OUG w Lublinie	65	68	133
OUG w Poznaniu	183	116	299
OUG w Rybniku	45	125	170
OUG w Warszawie	82	22	104
OUG we Wrocławiu	97	121	218
Razem	847	992	1839

2.2. Dopuszczanie i kontrola wyrobów stosowanych w zakładach górniczych

W zakresie swoich kompetencji Prezes WUG sprawuje nadzór i kontrolę nad wyrobami stosowanymi w zakładach górniczych.

Prezes WUG, w drodze decyzji administracyjnej, dopuszcza do stosowania w ruchu zakładu górniczego następujące wyroby:

¹⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

- elementy górniczych wyciągów szybowych;
- głowice eksploatacyjne (wydobywcze) wraz z systemami sterowania, z wyłączeniem głowic podmorskich, stosowane w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi;
- maszyny i urządzenia transportu poziomego, tj. urządzenia transportu linowego, kolejki podwieszane, kolejki spągowe oraz ich podzespoły, a także wozy do przewozu osób i wozy specjalne oraz pojazdy z napędem spalinowym do przewozu osób;
- maszyny i urządzenia elektryczne oraz aparaturę łączeniową na napięcie powyżej 1 kV prądu przemiennego lub powyżej 1,5 kV prądu stałego;
- systemy łączności, bezpieczeństwa i alarmowania;
- zintegrowane systemy sterowania kompleksów wydobywczych i przodkowych;
- taśmy przenośnikowe;
- sprzęt strzałowy (w zakresie dotyczącym urządzeń do mechanicznego wytwarzania i ładowania materiałów wybuchowych oraz wozów i pojazdów do przewożenia lub przechowywania środków strzałowych).

Wykonując swoje ustawowe zadania, Prezes WUG wydał w 2022 r.:

- 119 decyzji o dopuszczeniu wyrobów przeznaczonych do stosowania w zakładach górniczych (110 w obszarze energomechanicznym oraz 9 w obszarze górniczym);
- 101 decyzji zmieniających warunki stosowania wyrobów, określone we wcześniejszych decyzjach o dopuszczeniu wyrobów (87 w obszarze energomechanicznym oraz 14 w obszarze górniczym);
- 9 decyzji umarzających postępowanie w sprawie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych wobec braku przedmiotowości wniosku albo wycofania wniosku przez wnioskodawcę;
- 24 postanowienia zobowiązujące producentów do przeprowadzenia w ruchu zakładu górniczego prób wyrobów w celu potwierdzenia prawidłowości przyjętych rozwiązań konstrukcyjnych.

W zakładach górniczych, oprócz wyrobów dopuszczonych do stosowania, stosuje się m.in. wyroby spełniające wymagania dotyczące oceny zgodności zawarte w dyrektywach lub rozporządzeniach Parlamentu Europejskiego i Rady:

- dyrektywie 2006/42/WE z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn;
- dyrektywie 2014/28/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego;
- dyrektywie 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych;
- dyrektywie 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej;
- dyrektywie 2014/32/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku przyrządów pomiarowych;
- dyrektywie 2014/34/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej;
- dyrektywie 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia;
- dyrektywie 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych;
- rozporządzeniu 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej;
- rozporządzeniu 2016/1628 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie wymogów dotyczących wartości granicznych emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych oraz homologacji typu w odniesieniu do silników spalinowych wewnętrznego spalania przeznaczonych do maszyn mobilnych nieporuszających się po drogach.

Prezes WUG jest wyspecjalizowanym organem kontroli wyrobów oraz organem nadzoru rynku w rozumieniu przepisów dotyczących oceny zgodności i nadzoru rynku, w odniesieniu do wyrobów podlegających ocenie zgodności, wprowadzonych do obrotu i przeznaczonych do stosowania w ruchu zakładu górniczego.

W związku z powyższym WUG prowadzi:

- kontrole spełniania przez wyroby wymagań lub w zakresie stwarzania przez te wyroby zagrożeń;
- postępowania administracyjne w zakresie wprowadzonych do obrotu lub oddanych do użytku wyrobów niezgodnych z wymaganiami lub zgodnych z wymaganiami, a mimo to stwarzających zagrożenie w trakcie użytkowania zgodnego z przeznaczeniem.

W ramach nadzoru rynku w 2022 r. przeprowadzono 17 kontroli, w czasie których skontrolowano 48 wyrobów.

2.3. Wydawanie pozwoleń i zezwoleń

Materiały wybuchowe

W zakładach górniczych mogą być stosowane materiały wybuchowe przeznaczone do użytku cywilnego (środki strzałowe w rozumieniu Pgg) oraz sprzęt strzałowy, tj. wyroby służące do bezpiecznego:

- przewożenia środków strzałowych;
- przenoszenia środków strzałowych;
- przechowywania środków strzałowych;
- sporządzania materiałów wybuchowych;
- wprowadzania materiałów wybuchowych;
- wprowadzania ładunków materiału wybuchowego;
- konstruowania obwodów strzałowych;
- sprawdzania obwodów strzałowych;
- odpalania ładunków materiałów wybuchowych;
- wykonywania więcej niż jednej czynności wymienionych powyżej.

W roku 2022 dyrektorzy OUG wydali łącznie 9 pozwoleń na nabywanie, przechowywanie, używanie materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego lub na wytwarzanie materiałów wybuchowych metodą *in situ* oraz 29 pozwoleń na przechowywanie i używanie sprzętu strzałowego.

Prezes WUG nadaje także numery identyfikacyjne materiałom wybuchowym przeznaczonym do użytku cywilnego (z wyłączeniem wyrobów pirotechnicznych oraz materiałów niebezpiecznych klasy 4.1) i wpisuje je do rejestru. W roku 2022 wydano 25 świadectw nadania takich numerów identyfikacyjnych. Aktualny rejestr materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego udostępniany jest na bieżąco w Biuletynie Informacji Publicznej WUG (dalej: BIP WUG).

Oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń zakładu górniczego oraz ścian i oddziałów

W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji SUG, dyrektor SUG, a od 19 października 2022 r. do końca roku – Prezes WUG, wydali w drodze decyzji administracyjnych 52 pozwolenia na oddanie do ruchu podstawowych obiektów, maszyn i urządzeń podziemnego zakładu górniczego. Decyzje dotyczyły:

- 5 szybów wraz z wyposażeniem;
- 17 górniczych wyciągów szybowych;
- 6 stacji wentylatorów głównych;
- 2 central systemu ogólnozakładowej łączności telefonicznej;
- 3 dyspozytorni systemów dyspozytora ruchu;
- 4 magistralnych sieci telekomunikacyjnych;
- 15 urządzeń, instalacji i sieci elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, zasilających obiekty, maszyny i urządzenia objęte właściwością dyrektora SUG, a następnie Prezesa WUG.

Natomiast dyrektorzy OUG wydali, w drodze decyzji, 17 pozwoleń na oddanie do ruchu w zakładzie górniczym podstawowych obiektów, maszyn, urządzeń oraz niektórych ścian i oddziałów. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Liczba pozwoleń na oddanie do ruchu wydanych w 2022 r.

Urząd górniczy	Wydane pozwolenia na oddanie do ruchu obiektów, maszyn i urządzeń	Wydane pozwolenia na oddanie do ruchu ścian prowadzonych w warunkach specjalnych oraz oddziałów eksploatujących partie złóż rud miedzi w warunkach specjalnych
OUG w Gdańsku	0	0
OUG w Gliwicach ²	2	0
OUG w Katowicach	4	0
OUG w Kielcach	0	0
OUG w Krakowie	4	0
OUG w Krośnie	1	0
OUG w Lublinie	0	0
OUG w Poznaniu	1	0
OUG w Rybniku	1	0
OUG w Warszawie	0	0
OUG we Wrocławiu	3	1
SUG ³	44	0
WUG ⁴	8	0

Zgody na odstąpienie od wymagań przewidzianych w przepisach prawa

W szczególnych przypadkach uzasadnionych warunkami bezpieczeństwa lub gdy jest to niezbędne do wprowadzenia postępu technicznego, przeprowadzenia prac naukowo-badawczych lub doświadczalnych, na podstawie art. 120 ust. 3 Pgg, Prezes WUG – na wniosek przedsiębiorcy – może, w drodze decyzji, wyrazić na czas oznaczony, nie dłuższy niż 5 lat, zgodę na odstąpienie przez przedsiębiorcę od określonych wymagań przewidzianych w przepisach określających szczegółowe wymagania dotyczące prowadzenia ruchu poszczególnych rodzajów zakładów górniczych oraz szczegółowe wymagania dotyczące przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładu górniczego.

W 2022 r. Prezes WUG wyraził zgodę na odstąpienie od wymagań przewidzianych w ww. przepisach, wydając:

- 37 decyzji w zakresie prowadzenia ruchu poszczególnych rodzajów zakładów górniczych, dotyczących w szczególności:
  - zagrożeń wentylacyjnych,
  - zagrożenia sejsmicznego i tąpnięciami,
  - zagrożenia wodnego,
  - prowadzenia prac spawalniczych w podziemnych wyrobiskach górniczych,
  - urządzeń i instalacji elektroenergetycznych i teletechnicznych,

²⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

³⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

⁴⁾ W okresie od 19 października 2022 r.

- wozów specjalnych do transportu paliw i środków smarnych,
- urządzeń i instalacji pompowni głównego odwadniania,
- innych zagadnień organizacyjnych i technicznych w ruchu zakładu górniczego;
- 2 decyzje w zakresie przechowywania i używania środków strzałowych i sprzętu strzałowego w ruchu zakładów górniczych.

Pozwolenia budowlane

Górnictwo jest obecnie jedyną gałęzią gospodarki, dla której ustawowe zadania z zakresu administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego wykonują organy specjalistyczne. W odróżnieniu od organów powszechnych, które tworzą odrębne struktury w zakresie administracji architektoniczno-budowlanej oraz nadzoru budowlanego, działalność organów nadzoru górniczego w tej dziedzinie obejmuje równolegle obydwa obszary zagadnień. Skalę działalności urzędów górniczych w sferze budownictwa obrazuje przede wszystkim liczba nadzorowanych na terenie całego kraju obiektów budowlanych zakładu górniczego. Według stanu na 31 grudnia 2022 r., było ich 10 952 (3144 budynki i 7808 budowli), w strukturach 613 zakładów górniczych.

Wykonując ustawowe zadania administracji architektoniczno-budowlanej, w 2022 r. organy nadzoru górniczego wydały łącznie 217 decyzji o pozwoleniu na wykonywanie robót budowlanych. Na tę liczbę składa się:

- 127 decyzji, których przedmiotem były roboty budowlane polegające na budowie, montażu i remoncie obiektów budowlanych;
- 66 decyzji dotyczących rozbiórki obiektów budowlanych zakładu górniczego;
- 6 decyzji o zatwierdzeniu projektu zagospodarowania działki lub terenu;
- 12 decyzji o zmianie pozwolenia na budowę, w związku z zamiarem dokonania przez inwestora istotnych odstępstw od zatwierdzonego wcześniej projektu budowlanego, oraz
- 6 decyzji o odmowie zatwierdzenia projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę.

Ponadto, w 38 przypadkach, na wniosek strony, umorzono postępowania.

Oprócz postępowania o wydanie pozwoleń, w 2022 r. urzędy górnicze prowadziły też 414 postępowania w sprawach zgłoszeń robót budowlanych, z tego: 224 dokonanych na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2023 r. poz. 682), dotyczących budowy nowych obiektów budowlanych, 135 na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy, dotyczących wykonania robót budowlanych, oraz 51 na podstawie art. 31 ust. 1 tej ustawy, dotyczących rozbiórki obiektów budowlanych.

Po zakończeniu realizacji inwestycji (lub jej wyodrębnionej części) wydano 28 decyzji o pozwoleniu na użytkowanie obiektu budowlanego oraz przyjęto 196 zawiadomień o zakończeniu budowy obiektów budowlanych zakładu górniczego lub wykonywaniu robót budowlanych, dla których decyzja o pozwoleniu na użytkowanie nie jest wymagana.

W ramach uprawnień nadzoru budowlanego, w 6 przypadkach wstrzymano roboty budowlane prowadzone z naruszeniem przepisów prawa, a także wydano 2 decyzje nakazujące rozbiórkę obiektów budowlanych zakładu górniczego.

2.4. Badanie prawidłowości rozwiązań stosowanych w górnictwie lub przewidzianych do stosowania przez przedsiębiorców

Na podstawie art. 172 ust. 1 Pgg, przy wykonywaniu nadzoru i kontroli, właściwy organ nadzoru górniczego może badać prawidłowość rozwiązań stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania. Właściwy organ nadzoru górniczego może, na podstawie art. 172 ust. 2 Pgg, w drodze decyzji, nakazać przedsiębiorcy sprawdzenie prawidłowości rozwiązań stosowanych lub przewidzianych do stosowania, a także określić sposób tego sprawdzenia.

Prawidłowość stosowanych rozwiązań technicznych sprawdzana była podczas kontroli prowadzonych w zakładach górniczych oraz w związku z badaniem przyczyn i okoliczności wypadków i awarii, a także niebezpiecznych zdarzeń zaistniałych w ruchu zakładów górniczych.

W roku 2022 organy nadzoru górniczego wydały 17 decyzji nakazujących przedsiębiorcom sprawdzenie prawidłowości stosowanych rozwiązań technicznych.

2.5. Gospodarka złożem, zagospodarowanie przestrzenne i ochrona środowiska

Opiniowanie projektów zagospodarowania złóż

Na mocy art. 26 ust. 3a oraz 107 ust. 2a Pgg organy nadzoru górniczego opiniują projekty zagospodarowania złóż kopalin określonych w art. 10 ust. 1 Pgg, z wyłączeniem złóż węglowodorów, oraz dodatki do tych projektów. Opiniowaniu podlegają więc projekty sporządzone dla złóż: węgla kamiennego, metanu występującego jako kopalina towarzysząca, węgla brunatnego, rud metali z wyjątkiem darniowych rud żelaza, metali w stanie rodzimym, rud pierwiastków promieniotwórczych, siarki rodzimej, soli kamiennej, soli potasowej, soli potasowo-magnezowej, gipsu i anhydrytu, kamieni szlachetnych, pierwiastków ziem rzadkich oraz gazów szlachetnych, bez względu na miejsce ich występowania. W powyższych sprawach organy nadzoru górniczego pełnią funkcję organu eksperckiego, wyrażającego stanowisko dla przedsiębiorcy jeszcze przed wszczęciem postępowań prowadzonych przez organy koncesyjne. W 2022 r. zaopiniowano ogółem 1 projekt zagospodarowania złoża i 15 dodatków do projektów zagospodarowania złóż.

Ochrona zasobów złóż kopalin

Podstawowym zadaniem organów nadzoru górniczego w odniesieniu do gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania jest bezpośredni nadzór i kontrola nad ruchem zakładów górniczych. W tym też zakresie, w procesie opiniowania projektów zagospodarowania złóż, zatwierdzania planów ruchu zakładów górniczych oraz podczas prowadzonych kontroli, urzędy górnicze egzekwowały:

- realizację wymagań w zakresie wykorzystania zasobów złóż kopalin określonych w koncesjach oraz projektach zagospodarowania złóż;
- prawidłową i racjonalną gospodarkę złożami kopalin w procesie ich wydobywania oraz prawidłowe prowadzenie ewidencji zmian zasobów złóż w operatach ewidencyjnych tych zasobów;
- sporządzanie, aktualizację i uzupełnianie dokumentacji mierniczo-geologicznej;
- rozpoznawanie i dokumentowanie warunków geologicznych zalegania złóż;
- prawidłową geologiczną obsługę zakładów górniczych.

Ogółem, w zakresie mierniczo-geologicznym pracownicy urzędów górniczych w 2022 r. wykonali 2251 roboczodniówek kontrolnych, skutkujących wydaniem szeregu decyzji i zaleceń pokontrolnych oraz zastosowaniem środków represyjnych.

Uzgodnianie projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503, z późn. zm.), projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – w odniesieniu do zagospodarowania terenów górniczych – wymaga uzgodnienia z właściwym organem nadzoru górniczego. W 2022 r. dyrektorzy OUG wydali 340 postanowień o uzgodnieniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W prowadzonych w tych sprawach postępowaniach zwracano uwagę, aby projektowane rozwiązania planistyczne z jednej strony umożliwiały wykonywanie przez przedsiębiorców górniczych uprawnień wynikających z koncesji na wydobywanie kopaliny, a z drugiej zapewniały zachowanie warunków bezpieczeństwa ludzi i ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych, na terenach objętych wpływami eksploatacji górniczej. Trzeba zauważyć, że w ogólnej liczbie uzgodnień minimalny udział miało uzgadnianie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów górniczych lub ich fragmentów, sporządzanych w trybie art. 104 ust. 2 Pgg. W 2022 r. organy nadzoru górniczego uzgodniły bowiem tylko 1 taki plan. Ponadto, w sprawach związanych z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, w formie milczącej zgody załatwiono 752 sprawy, a w 1278 przypadkach pozostawiono sprawy bez rozpoznania z uwagi na położenie poza granicami terenów górniczych. W 585 przypadkach udzielono odpowiedzi, w związku z zawiadomieniami o przystąpieniu do sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Opiniowanie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Z mocy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dla obszaru w granicach administracyjnych gminy sporządza się obowiązkowo studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Choć studium nie jest aktem prawa miejscowego, to stanowi istotny element polityki urbanistycznej. Sporządzając studium, uwzględnia się m.in. zagrożenia dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia oraz występowanie: obszarów zagrożeń geologicznych, udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych i terenów górniczych. W studium przedstawia się też obiekty lub obszary, dla których w złożach kopalin wyznacza się filar

ochronny oraz obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji. Organy nadzoru górniczego uczestniczą w procesie tworzenia studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin obejmujących tereny górnicze. W 2022 r. wydały 219 opinii odnoszących się do tych opracowań planistycznych. Ponadto, w sprawach związanych ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, w formie milczącej zgody załatwiono 31 spraw, a w 427 przypadkach pozostawiono sprawy bez rozpoznania z uwagi na położenie przestrzeni objętej studium poza granicami terenów górniczych. W 128 przypadkach udzielono odpowiedzi w związku z zawiadomieniami o przystąpieniu do sporządzania studium.

Uzgodnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania na terenach górniczych

Celem uzgodnienia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu przez organy nadzoru górniczego jest wskazanie aktualnych warunków górniczo-geologicznych, w tym określenie wpływów dokonanej i planowanej eksploatacji górniczej, które powinny być brane pod uwagę w fazie projektowania i realizacji inwestycji, dla zapewnienia bezpieczeństwa konstrukcji obiektu, a także minimalizowania uciążliwości podczas jego użytkowania. W 2022 r., w oparciu o przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wydano 2309 postanowień uzgadniających zamierzenia budowlane na terenach górniczych (688 w sprawach lokalizacji inwestycji celu publicznego i 1621 dotyczących warunków zabudowy). Ponadto, w sprawach związanych z ustaleniem lokalizacji inwestycji celu publicznego i ustalania warunków zabudowy, w formie milczącej zgody załatwiono 1846 spraw, w 1044 przypadkach pozostawiono sprawy bez rozpoznania z uwagi na brak terenu górniczego, a w 1067 przypadkach udzielono odpowiedzi o odmowie uzgodnienia lub poinformowano o braku konieczności dokonywania uzgodnienia.

Dyrektorzy OUG zaopiniowali także 403 inwestycje realizowane na terenach górniczych w trybie przepisów „specustaw”. Najwięcej, bo 309 opinii wydano dla przedsięwzięć objętych ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 162). Drugą grupą pod względem liczby wydanych opinii są przedsięwzięcia objęte ustawą z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz. U. z 2021 r. poz. 1836 oraz z 2022 r. poz. 1261), dla których wydano 50 opinii. Opiniowano też inwestycje realizowane na podstawie:

- ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1984, z późn. zm.);
- ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1079 oraz z 2022 r. poz. 1846);
- ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 884, z późn. zm.);
- ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 273 i 1846);
- ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (Dz. U. z 2021 r. poz. 1538);
- ustawy z dnia 22 lutego 2019 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w sektorze naftowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1275 i 1846).

W 2022 r. nie opiniowano jedynie inwestycji realizowanych na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1812).

Ponadto, na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.) – głównie na wnioski inwestorów i projektantów – dyrektorzy OUG wydali 275 informacji o warunkach górniczo-geologicznych dla zamierzeń inwestycyjnych na terenach górniczych. W zakresie zagospodarowania terenów górniczych, na podstawie przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 r. poz. 485 oraz z 2023 r. poz. 28), organy nadzoru górniczego zaopiniowały również 2 projekty gminnych programów rewitalizacji.

Poza wymienionymi powyżej informacjami, w 2022 r. udzielono na wniosek strony 1005 informacji o warunkach geologiczno-górniczych opartych na ustaleniach zamieszczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego czy decyzjach o warunkach zabudowy lub innych aktach prawa miejscowego jako informację publiczną.

Opiniowanie projektów zadań proekologicznych w górnictwie

Na podstawie art. 411 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687) Prezes WUG opiniuje wnioski podmiotów o dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań o charakterze proekologicznym z zakresu górnictwa. W zwią-

ku z tym, w 2022 r. wydano 9 opinii i stanowisk dotyczących wniosków o dofinansowanie takich przedsięwzięć, a także ich zmiany, złożonych m.in. przez następujące podmioty:

- INWESTO Sp. z o.o. S. K. A. w Bielanach Wrocławskich – wniosek pn.: „Rekultywacja gruntów przekształconych w związku z eksploatacją kopaliny ze złoża «Stoszyce»”;
- Centralną Stację Ratownictwa Górniczego S.A. – wnioski pn.:
  - „Zakup aparatury badawczej”,
  - „Zakup specjalistycznego sprzętu ratowniczego”;
- Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A. – wnioski pn.:
  - „Zmiana systemu odwadniania w pompowni Jan Kanty Oddziału CZOK, ze stacjonarnego na głębinowy”,
  - „Zmiana efektu ekologicznego przedsięwzięcia: «Rekultywacja osadników mułowych C-I, C-II, C-III, C-IV po byłej KWK Jan Kanty w Jaworznie»”,
  - „Zmiana wniosku o dofinansowanie przedsięwzięcia: «Rekultywacja osadnika Juliusz w Sosnowcu»”;
- Jastrzębską Spółkę Węglową S.A. – wniosek o udzielenie pożyczki na realizację przedsięwzięcia «Gospodarstwo wykorzystanie metanu – KWK Budryk»”.

Opiniowanie kierunków rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górniczą

Obowiązek opiniowania przez organy nadzoru górniczego decyzji w sprawach rekultywacji gruntów po działalności górniczej wynika z art. 22 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2409). W postępowaniach dotyczących rekultywacji gruntów po działalności górniczej uczestniczą one w bardzo szerokim zakresie. W 2022 r. wydano ogółem 1201 postanowień w tych sprawach, w tym 612 dotyczących uznania rekultywacji za zakończoną.

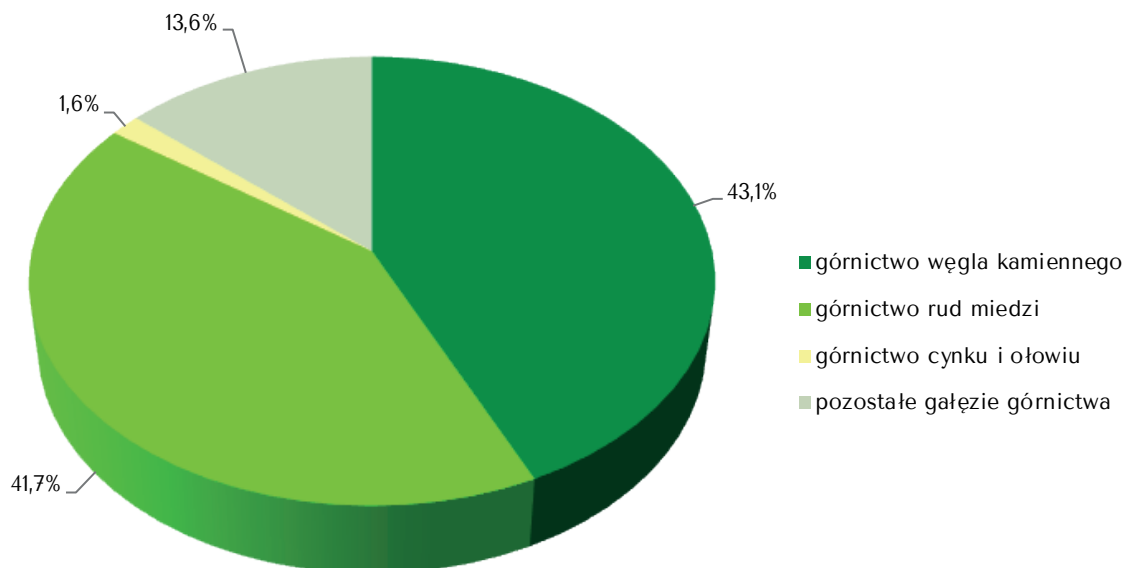
Opiniowanie programów gospodarowania odpadami wydobywczymi

Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 10 lipca 2008 r. o odpadach wydobywczymi (Dz. U. z 2022 r. poz. 2336), decyzje zatwierdzające programy gospodarowania odpadami wydobywczymi wydaje się po zasięgnięciu opinii właściwego dyrektora OUG. W 2022 r. organy nadzoru górniczego wydały 84 postanowienia w sprawach dotyczących zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami wydobywczymi.

Ograniczenie szkodliwych oddziaływań górnictwa na środowisko

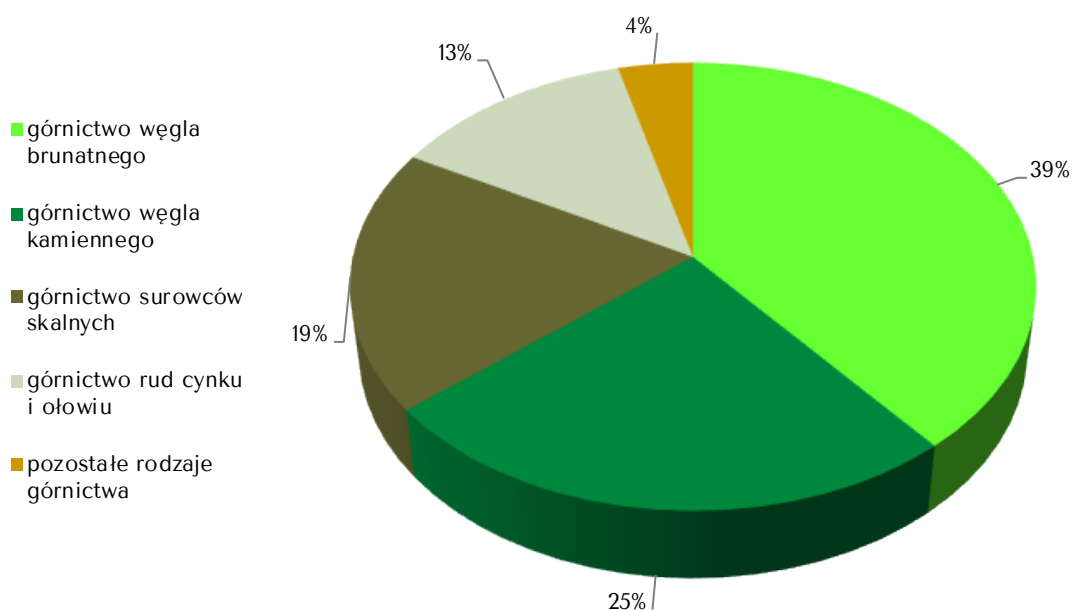
W 2022 r., na podstawie danych za 2021 r., opracowano raporty w sprawie: gospodarki odpadami wydobywczymi, zagospodarowania wód kopalnianych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością górniczą.

1. W 2021 r. zakłady górnicze, objęte raportem, wytworzyły 67,6 mln ton odpadów wydobywczymi. W porównaniu do 2020 r. stanowi to spadek o 1,0 mln ton (ok. 1,5%). Procentowy udział odpadów przypadających na poszczególne gałęzie górnictwa przedstawiono na rys. 1. Największa ilość odpadów, bo 43,1% (29,1 mln ton), wytworzona została w kopalniach węgla kamiennego, w tym w kopalniach zlokalizowanych w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym 24,3 mln ton, a w kopalni Lubelski Węgiel „Bogdanka” S.A. w Lubelskim Zagłębiu Węglowym 4,8 mln ton. W porównaniu z 2020 r. ilość odpadów wytworzonych w górnictwie węgla kamiennego zmniejszyła się o 0,9 mln ton. Nieco mniej odpadów, bo 41,7% (tj. 28,2 mln ton), powstało w górnictwie rud miedzi, co oznacza wzrost o 0,2 mln ton w stosunku do 2020 r. Górnictwo rud cynku i ołowiu, reprezentowane przez jedyny (czynny do 2020 r.) zakład górniczy – Kopalnię „Olkusz–Pomorzany” należącą do Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A., wytworzyło w 2021 r. odpady w ilości 1,1 mln ton, co stanowiło 1,6% całości przychodu odpadów wydobywczymi. W porównaniu do 2020 r. stanowi to spadek o 0,8 mln ton. Pozostałe rodzaje górnictwa wytworzyły łącznie 9,2 mln ton (13,6%) odpadów wydobywczymi. Są to przede wszystkim zakłady górnicze eksploatujące surowce skalne. W 2021 r. ta grupa zakładów wytworzyła o 0,5 mln ton więcej odpadów niż w 2020 r.
2. Dopływające do wyrobisk wody kopalniane stanowią istotne zagrożenie dla pracujących ludzi oraz istniejącej infrastruktury zakładów górniczych oraz zakładów i w tym zakresie proces odwodnienia podlega nadzorowi urzędów górniczych. Ujęte w systemie odwodnienia zakładu górniczego wody są podczyszczane, a następnie wypompowywane poza teren nadzorowanych zakładów górniczych. Służby geologiczne zakładów górniczych badają okresowo chemizm dopływających wód kopalnianych i bilansują ich ilość. W ujęciu prawnym proces odwadniania zakładu górniczego jest rozumiany jako tzw. usługa wodna, której realizacja wymaga od przedsiębiorcy sporządzenia właściwej dokumentacji hydrogeologicznej, następnie uzyskania tzw. oceny wodnoprawnej, a w końcowym etapie pozwolenia wodnoprawnego, gdzie właściwy organ określa m.in. szczegółowe warunki odwodnienia zakładu górniczego. Według zebranych danych za

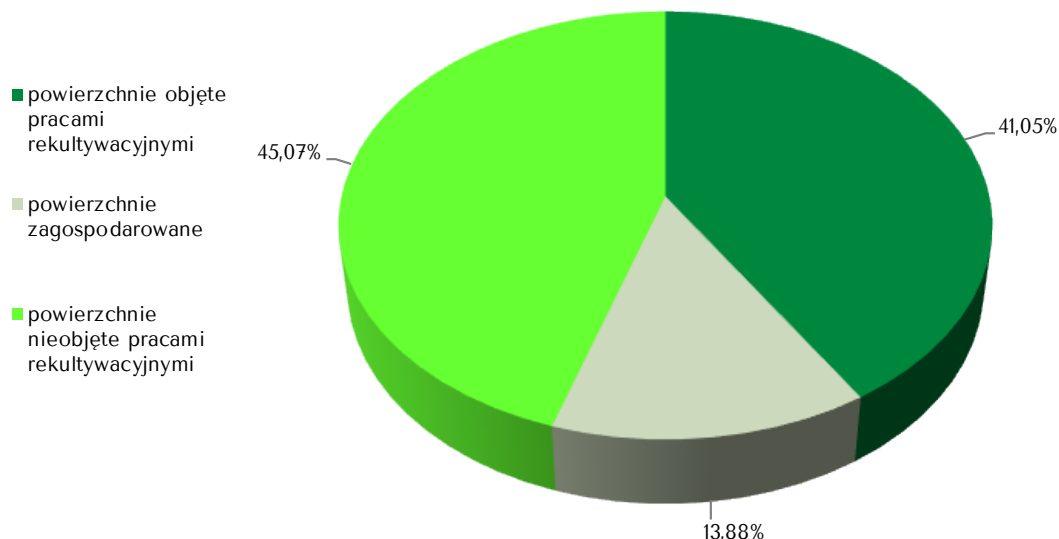

Rys. 1. Procentowy udział odpadów wydobywczych w poszczególnych rodzajach górnictwa, wytworzonych przez zakłady górnicze w 2021 r.

2021 r. w systemach odwadniania nadzorowanych zakładów górniczych i zakładów ujęto, a następnie wypompowano niespełna 2,6 mln m³/d wód kopalnianych pochodzących z dopływów naturalnych oraz wód technologicznych, pochodzących z następujących rodzajów górnictwa: węgla brunatnego – 39%, węgla kamiennego – 25%, surowców skalnych – 19%, rud cynku i ołowiu – 13% oraz pozostałych – 4% (rys. 2). Ujmowane przez nadzorowane zakłady górnicze dopływy naturalne stanowią tzw. „wody słodkie” o mineralizacji ogólnej nieprzekraczającej 1 mg/dm³ albo tzw. „wody zasolone”. Dopływ wód słodkich wynosił w 2021 r. ok. 1,9 mln m³/d i występował głównie w odkrywkowych zakładach: węgla brunatnego – 53% oraz surowców skalnych – 26%, natomiast pozostała ilość ujęta została w górnictwie podziemnym: węgla kamiennego – 12%, rud cynku i ołowiu – 8% oraz pozostałych kopalni – 1%. Natomiast według zebranych danych za 2021 r., dopływ wód zasolonych wynosił niespełna 0,7 mln m³/d i był rejestrowany głównie w górnictwie podziemnym: węgla kamiennego – 60%, rud cynku i ołowiu – 25%, rud miedzi – 12% oraz pozostałych kopalni – 3%. Wypompowywane wody kopalniane podlegały częściowo wykorzystaniu w technikach górniczych pod ziemią i na powierzchni. W 2021 r. w polskim górnictwie wykorzystaniu poddano niespełna 12% wypompowywanych wód kopalnianych. Nadmiar niewykorzystanych wód kopalnianych był odprowadzany poza teren nadzorowanych przez urzędy górnicze zakładów górniczych, w tym na podstawie pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków do rzek. Najistotniejszym zanieczyszczeniem występującym w wodach kopalnianych pochodzących z odwadniania podziemnych zakładów górniczych

Rys. 2. Bilans dopływów wód do zakładów górniczych w poszczególnych rodzajach górnictwa w 2021 r.

Rys. 3. Stan zaawansowania rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej (31 grudnia 2021 r.)

jest ładunek soli (chlorków i siarczanów). W 2021 r. ujęto wraz z wodą kopalnianą ponad 3,8 tys. ton/d ładunku soli pochodzącego z górnictwa węgla kamiennego. Część najbardziej zasolonych wód z górnictwa węgla kamiennego odprowadzana była z wykorzystaniem systemów retencyjnych (np. Kolektor Olza, Zbiornik Wola), a także podlegała zagospodarowaniu w odsalarni Dębieńsko (w 2021 r. zagospodarowano 75 ton/d ładunku soli z KWK Budryk), a pozostała część odprowadzana była do odbiorników powierzchniowych. W górnictwie rud miedzi ujęto wraz z wodami kopalnianymi niespełna 3,0 tys. ton/d ładunku soli. Wody te po zakończeniu procesów technologicznych były odprowadzone do osadnika Żelazny Most, który znajduje się poza nadzorem urzędów górniczych. Ponadto w likwidowanym górnictwie rud cynku i ołowiu ujęto ponad 0,1 ton/d ładunku soli, który odprowadzono do wód powierzchniowych.

- Całkowita powierzchnia gruntów zajętych pod działalność górniczą według stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosiła 40 547,7 ha. W stosunku do roku 2020 odnotowano spadek o 917,3 ha, tj. o 2,21%. Największą część, bo 42,99% powierzchni całkowitej, użytkowało górnictwo węgla brunatnego. Górnictwo surowców skalnych i kruszyw naturalnych oraz górnictwo węgla kamiennego użytkowały odpowiednio: 39,35% oraz 13,25% powierzchni gruntów zajętych pod działalność górniczą. Poza górnictwem ropy naftowej i gazu ziemnego, które użytkowało 2,26% powierzchni całkowitej, powierzchnia gruntów zajętych pod działalność górniczą użytkowana przez pozostałe rodzaje górnictwa (rud miedzi, cynku i ołowiu oraz siarka i sól) nie przekraczała 1% powierzchni całkowitej. Powierzchnia gruntów, które po zakończeniu działalności górniczej wymagały rekultywacji, w 2021 r. wynosiła 10 932,0 ha, co stanowiło 26,96% całkowitej powierzchni gruntów użytkowanych przez górnictwo. Stan zaawansowania rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej w odniesieniu do ogólnej powierzchni wymagającej rekultywacji przedstawiono na rys. 3.

Ochrona obiektów budowlanych na terenach górniczych i pogórnicznych

Prowadzona przez przedsiębiorców górniczych eksploatacja kopalni, w szczególności metodą podziemną, skutkuje ujawnianiem się jej wpływów na powierzchnię i obiekty budowlane. Wpływy te charakteryzuje zróżnicowana wielkość oraz zasięg oddziaływania, w zależności od cech górotworu zalegającego nad wybranym złożem oraz charakterystyki dokonanej wcześniej i prowadzonej nadal eksploatacji. Ujawnianie się wpływów eksploatacji przejawia się w postaci: oddziaływań dynamicznych – wstrząsów górotworu, oraz deformacji ciągłych, deformacji nieciągłych i zmian stosunków wodnych.

Przedsiębiorca jest obowiązany do prowadzenia ruchu zakładu górniczego w sposób zgodny z przepisami prawa, w szczególności na podstawie planu ruchu zakładu górniczego, z zapewnieniem zachowania bezpieczeństwa powszechnego, ochrony elementów środowiska oraz ochrony obiektów budowlanych. Przedsięwzięcia niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, ochrony elementów środowiska, ochrony obiektów budowlanych, zapobiegania szkodom i ich naprawy ujmowane są przez przedsiębiorców górniczych w planach ruchu sporządzanych na podstawie art. 108 Pgg oraz rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie planów ruchu zakładów górniczych (Dz. U. poz. 2293 oraz z 2019 r. poz. 2192). W 2022 r. egzekwowano od przedsiębiorców górnictwa podziemnego wykonanie zaleceń określonych w „Wytycznych w zakresie minimalnych wymagań treści planów ruchu podziemnych zakładów górniczych w aspekcie ochrony powierzchni”. W trakcie przeprowadzonych kontroli sprawdzono zakres wykonywanych pomiarów geodezyjnych powierzchni w granicach terenu górniczego oraz zgodność zmierzonych wskaźników deformacji z prognozami wpływów przedstawionymi w planach ruchu podziemnych zakładów górniczych.

W kontrolowanych zakładach górniczych nie stwierdzono przekroczenia prognoz deformacji ciągłych opisanych w planach ruchu. Służby miernicze na bieżąco prowadziły analizę mierzonych wskaźników deformacji w stosunku do prognozy. Jedynie w pojedynczych przypadkach odnotowano: brak lub niepełne prowadzenie analiz porównawczych wykonanych pomiarów deformacji z ich prognozami ujętymi w planie ruchu. Również rejestrowane wartości parametrów drgań gruntu generowanych wstrząsami górniczymi w większości kontrolowanych zakładów górniczych nie przekraczały opisanych w planie ruchu wartości prognozowanych. Jedynie w wyniku kontroli Polskiej Grupy Górniczej S.A. KWK „Mysłowice-Wesoła” stwierdzono, że 11 lutego 2022 r. na skutek wstrząsu o energii 6×10^7 J, w pokładzie 510 na stanowiskach pomiarowych zarejestrowano wartości przyspieszenia drgań gruntu przekraczające wielkości prognozowane. Kopalnia zleciła opracowanie aktualizacji prognozy i sporządziła dodatek do planu ruchu, obejmujący jego zmianę w zakresie oddziaływania drgań gruntu na powierzchnię terenu.

W wyniku kontroli Polskiej Grupy Górniczej S.A. KWK „Sośnica” stwierdzono, że oznaczona na załączniku do planu ruchu zakładu górniczego izolinia zasięgu wpływów eksploatacji projektowanej wykracza poza określone w koncesji granice terenu górniczego „Sośnica III”, wchodząc w granice terenów górniczych „Knurów” (koncesja Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A.) oraz „Makoszowy II” (koncesja Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A.). Pomędzy przedsiębiorcami nie zostało podpisane porozumienie w zakresie zasad odpowiedzialności i trybu postępowania w sprawach szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych, zabezpieczeniu obiektów budowlanych przed szkodami oraz udzielania informacji o warunkach geologiczno-górniczych dla potrzeb realizacji inwestycji. Polecono więc przedsiębiorcy formalne uregulowanie zasad odpowiedzialności w tym zakresie.

WUG monitoruje działalność górniczą w granicach filarów ochronnych i terenów chronionych z uwagi na ich szczególny charakter. Corocznie opracowywane są raporty ujmujące kierunki zmian w zakresie wydobycia węgla kamiennego i rud miedzi. W zależności od rodzaju eksploatowanej kopaliny, wydobycie z filarów ochronnych wyniosło:

- dla węgla kamiennego 7,28 mln ton, z czego z zastosowaniem podsadzki 0,08 mln ton;
- dla rud miedzi 2,036 mln ton, z czego z zastosowaniem podsadzki 1,017 mln ton.

Z opracowanego w 2022 r. raportu, dotyczącego zakresu eksploatacji górniczej za 2021 r., wynika, iż wydobycie węgla kamiennego z zastosowaniem podsadzki hydraulicznej wyniosło jedynie 0,215 mln ton, co stanowi 0,5% wydobycia ogólnego. Od szeregu lat kopalnie węgla kamiennego prowadzą doszczelnianie zrobów zawalonych mieszaninami wodno-pyłowymi. Jest ono realizowane głównie w ramach profilaktyki przeciwpożarowej i jedynie w niewielkim stopniu może mieć znaczenie dla ograniczania wyżej wymienionych wpływów. Jak pokazuje praktyka, pustki w gruzowisku zawałowym wypełniane są w zakresie od 10% do 50%. Tego rodzaju zabiegi być może miałyby większe znaczenie przy znacznie większych ilościach mieszanin wprowadzonych do zrobów. Ilość odpadów ulokowanych w podziemnych wyrobiskach górniczych w 2021 r. wyniosła około 0,7 mln ton, podobnie jak w 2020 r.

W górnictwie rud miedzi największy udział w wydobyciu z filarów, podobnie zresztą jak w latach ubiegłych, miało wydobycie z filarów ochronnych ustanowionych dla miast i osiedli, osiągając 1,133 mln ton (w 2020 r. – 1,47 mln ton), a w dalszej kolejności z filarów ochronnych dla szybów i innych obiektów kopalnianych (0,523 mln ton) oraz dla stawów osadowych (0,39 mln ton). W powyższym zakresie niezmiennie największy zakres eksploatacji przypada na O/ZG „Lubin”, gdyż eksploatacja prowadzona jest w granicach filarów ochronnych ustanowionych dla miasta Lubina oraz stawu osadowego Gilów.

2.6. Stwierdzanie i uznawanie kwalifikacji oraz nadawanie uprawnień

2.6.1. Stwierdzanie kwalifikacji

Wykonywanie niektórych czynności w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego wymaga stwierdzenia posiadania kwalifikacji do ich wykonywania, co następuje po przeprowadzeniu egzaminu. Na podstawie art. 58 ust. 2 Pgg, Prezes WUG stwierdza kwalifikacje m.in. kierowników ruchu podziemnych zakładów górniczych, mierniczych górniczych, geologów górniczych, geofizyków górniczych w podziemnych zakładach górniczych, kierowników jednostek ratownictwa górniczego, kierowników okręgowych stacji ratownictwa górniczego – w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2016 r. w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (Dz. U. poz. 1229).

W przypadku WUG właściwą w postępowaniach w sprawie stwierdzenia:

- kwalifikacji do wykonywania czynności w zakresie górnictwa oraz kwalifikacji do wykonywania czynności w zakresie ratownictwa górniczego jest obecnie komisja egzaminacyjna powołana zarządzeniem nr 28 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 12 września 2016 r. w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego (Dz. Urz. WUG z 2021 r. poz. 54, z późn. zm.); postępowanie kwalifikacyjne prowadzi Departament Górnictwa;
- kwalifikacji do wykonywania czynności mierniczego górniczego oraz kwalifikacji do wykonywania czynności geologa górniczego jest aktualnie komisja egzaminacyjna powołana zarządzeniem nr 29 Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z dnia 12 września 2016 r. w sprawie powołania Komisji egzaminacyjnej dla stwierdzenia kwalifikacji mierniczego górniczego oraz kwalifikacji geologa górniczego (Dz. Urz. WUG z 2021 r. poz. 58, z późn. zm.); postępowanie kwalifikacyjne prowadzi Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem.

W 2022 r., w zakresie właściwości Prezesa WUG, stwierdzono kwalifikacje do wykonywania czynności:

- kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny – 20 osobom;
- kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających rudy metali – 2 osobom;
- kierownika ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających kopaliny inne niż węgiel kamienny i rudy metali – 3 osobom;
- kierownika ruchu w zakładach prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 Pgg – 1 osobie;
- mierniczego górniczego – 9 osobom;
- geologa górniczego – 18 osobom;
- geofizyka górniczego w podziemnych zakładach górniczych – 6 osobom;
- kierownika jednostki ratownictwa górniczego w podmiotach zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym, wykonujących czynności dla podziemnych zakładów górniczych – 2 osobom.

Wykazy osób, którym stwierdzono kwalifikacje do wykonywania czynności w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego są zamieszczane (od 2012 r.) w BIP WUG oraz poszczególnych OUG.

Prezes WUG jest organem II instancji, rozpatrującym odwołania od decyzji odmawiających dopuszczenia do egzaminu dla stwierdzenia posiadania kwalifikacji do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu, wydanych w I instancji przez dyrektorów OUG.

W 2022 r. Prezes WUG rozpoznał 3 odwołania od decyzji odmawiających dopuszczenia do egzaminu dla stwierdzenia posiadania kwalifikacji do wykonywania czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu oraz 1 wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy. W wyniku rozpoznania, Prezes WUG zdecydował o utrzymaniu w mocy dotychczasowych rozstrzygnięć. W stosunku do jednej z tych decyzji Prezesa WUG została wniesiona skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, a następnie skarga kasacyjna do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Ponadto udzielano licznych odpowiedzi na zapytania zarówno osób fizycznych, jak i przedsiębiorców górniczych, dotyczących stwierdzania kwalifikacji.

2.6.2. Nadawanie uprawnień

Na podstawie art. 74 Pgg, Prezes WUG nadaje uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego. Rzeczoznawcami mogą być zarówno osoby prawne, jak i osoby fizyczne.

W roku 2022 wydano 43 decyzje nadające te uprawnienia, w następujących grupach:

- grupie I – maszyny wyciągowe: (a) część mechaniczna, (b) część elektryczna;
- grupie II – naczynia wyciągowe;
- grupie III – zawieszenia naczyń wyciągowych i lin wyciągowych;
- grupie IV – liny wyciągowe;
- grupie V – wieże szybowe;
- grupie VI – koła linowe;
- grupie VII – zbrojenie szybowe, w tym sztywne prowadzenie naczyń wyciągowych;
- grupie VIII – urządzenia do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem;
- grupie IX – urządzenia i sprzęt elektryczny: (a) kable i przewody, (b) elektronarzędzia, (c) sieci elektroenergetyczne;
- grupie X – urządzenia techniczne: (a) urządzenia ciśnieniowe, (b) urządzenia dźwignicowe, (c) urządzenia transportowe specjalne;
- grupie XII – roboty strzałowe;
- grupie XIII – obudowy kotwowe;
- grupie XIV – obudowy szybów;
- grupie XV – zagrożenie metanowe i pyłowe;
- grupie XVII – zagrożenie wodne;
- grupie XVIII – zagrożenie wyrzutem gazów i skał;
- grupie XIX – zagrożenie łąpaniami;
- grupie XX – zagrożenie klimatyczne;
- grupie XXI – badanie rozwiązań technicznych poprzedzających wprowadzanie nowych systemów eksploatacji rud miedzi, cynku i ołowiu lub odmian tych systemów;

- grupie XXII – badanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych dotyczących poszukiwania, rozpoznawania lub wydobywania węglowodorów ze złóż w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej.

Wykaz osób, którym nadano uprawnienia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego, jest zamieszczony (od 2012 r.) w BIP WUG.

2.6.3. Uznawanie kwalifikacji nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej

Działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334) oraz rozporządzenia Ministra Energii z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie upoważnienia do uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych (Dz. U. poz. 1124), Prezes WUG uznaje nabyte w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacje do wykonywania górniczych zawodów regulowanych.

W 2022 r. Prezes WUG rozpoznał 2 wnioski o uznanie kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych (pierwszy wpłynął pod koniec grudnia 2021 r., a drugi już w 2022 r.). W wyniku pozytywnego rozpoznanie tych wniosków, Prezes WUG wydał w 2022 r.:

- 1 decyzję uznającą kwalifikacje do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej górniczego zawodu regulowanego – osoba dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny w specjalności górniczej;
- 1 decyzję uznającą kwalifikacje do wykonywania w Rzeczypospolitej Polskiej górniczego zawodu regulowanego – osoba dozoru ruchu w podziemnych zakładach górniczych wydobywających węgiel kamienny w specjalności mechanicznej – maszyn i urządzeń dołowych.

W stosunku do żadnej z tych decyzji nie został wniesiony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Ponadto udzielano licznych odpowiedzi na zapytania zarówno osób fizycznych, jak i przedsiębiorców górniczych na temat zasad oraz procedury uznawania kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych.

2.7. Gromadzenie, archiwizacja oraz udostępnianie dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych

Biuro – Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej (dalej: Archiwum) realizuje określone w art. 166 ust. 1 pkt 3 Pgg zadania Prezesa WUG w zakresie gromadzenia, archiwizacji i udostępniania dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych.

Gromadzenie i archiwizowanie dokumentacji mierniczo-geologicznych prowadzone jest zgodnie z wymogami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164), natomiast udostępnianie dokumentacji odbywa się na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Z uwagi na szczególny charakter, znaczenie dla bezpieczeństwa powszechnego oraz wartość historyczną, dokumentacja mierniczo-geologiczna zakwalifikowana została do kategorii archiwalnej „A”, tj. do materiałów archiwalnych, czyli dokumentów przechowywanych wieczyście.

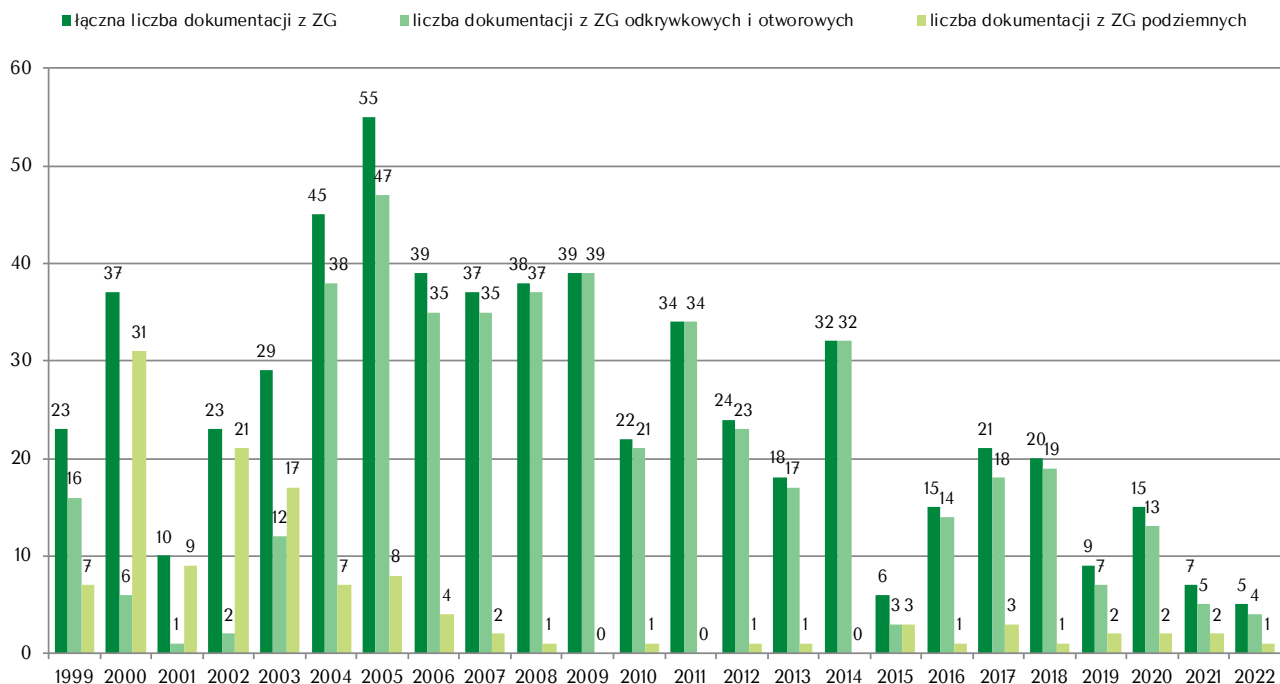
2.7.1. Przejmowanie dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych

Archiwum przejmuje dokumentacje mierniczo-geologiczne i inne dokumenty zawierające informację o środowisku ze wszystkich zlikwidowanych zakładów górniczych na obszarze całego kraju. Sposób i tryb postępowania z przejmowaną dokumentacją został określony w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 28 października 2015 r. w sprawie dokumentacji mierniczo-geologicznej (Dz. U. poz. 1941). Dokumentacja przejmowana jest na podstawie spisów zdawczo-odbiorczych oraz protokołu przekazania, pod nadzorem właściwych miejscowo organów nadzoru górniczego.

Przejmowane dokumenty, po ich sprawdzeniu i weryfikacji, nadaniu sygnatur (numerów ewidencyjnych według zasad opracowanych w Archiwum) oraz zaktualizowaniu bazy danych (opisaniu pełnej charakterystyki archiwizowanych dokumentów oraz danych dotyczących miejsca ich składowania), są przechowywane w sposób właściwy dla ich rodzaju (dokumenty tekstowe na regałach, a kartograficzne w mapnikach). O przejęciu dokumentacji mierniczo-geologicznej Archiwum każdorazowo powiadamia odpowiednie jednostki administracji rządowej (w tym właściwe miejscowo archiwa państwowe) i samorządowej.

W 2022 r. przejęto dokumentacje mierniczo-geologiczne w pełnym lub częściowym zakresie z 7 zlikwidowanych zakładów górniczych, w tym dokumentacje pochodzące z kopalni cynku i ołowiu „Bolesław” i „Olkusz-Pomorzany”, należących do Zakładów Górniczo-Hutniczych „Bolesław” S.A.

Ponadto do istniejącego zespołu archiwalnego, zawierającego dokumentację mierniczo-geologiczną ze zlikwidowanej KWK „Dębieńsko”, włączono dokumenty zlikwidowanego Zakładu Górniczego „Dębieńsko I”, pozyskane

Rys. 4. Liczba dokumentacji mierniczo-geologicznych przyjętych w całości z zakładów górniczych w latach 1999–2022

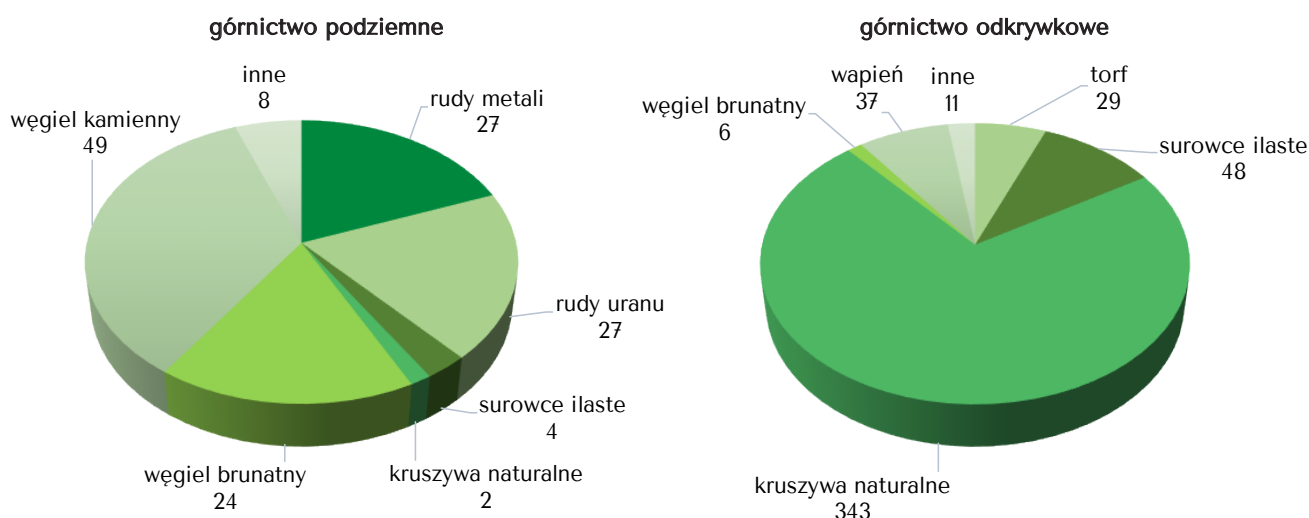
od przedsiębiorcy – NWR Karbonia S.A. oraz materiały przechowywane w Izbie Tradycji Kopalni „Dębieńsko” Koła Terenowego SITG w Czerwoncu-Leszczynach.

Liczbę przejmowanych w całości dokumentacji w poszczególnych latach działalności Archiwum przedstawiono na rys. 4.

Przejmowane dokumentacje poszczególnych, zlikwidowanych zakładów górniczych stanowią zespoły archiwalne. Zakładane są one dla dokumentacji przekazywanych przez przedsiębiorców lub ich następców prawnych, a także dla dokumentacji pozyskanych z archiwów zakładowych OUG, placówek muzealnych czy też dokumentacji znajdujących się już w zasobach Archiwum.

Do końca roku 2022 założono łącznie 619 zespołów archiwalnych, w tym 474 dla zlikwidowanych zakładów górniczych odkrywkowych, 4 dla zlikwidowanych zakładów górniczych otworowych oraz 141 dla zakładów górniczych prowadzących podziemną eksploatację.

Wśród podziemnych zakładów górniczych, z których przejęte zostały materiały archiwalne, największą grupę stanowią kopalnie węglowe (węgiel kamienny – 49 zespołów, węgiel brunatny – 24 zespoły) oraz zakłady wydobywania rud (rudy metali – 27 zespołów, rudy uranu – 27 zespołów). Wśród odkrywkowych zakładów górniczych około 72,4% dokumentacji pochodzi z kopalń kruszyw naturalnych. Liczbę dokumentacji zgromadzonych w zakresie niektórych rodzajów zakładów górniczych oraz kopalni przedstawiono na rys. 5.

Rys. 5. Liczba dokumentacji zgromadzonych w zakresie poszczególnych kopalni w podziemnych i odkrywkowych zakładach górniczych

Na koniec 2022 r. Archiwum zarejestrowało 26 125 jednostek archiwalnych. W bazie danych widnieją one jako pojedyncze dokumenty lub jako zbiory dokumentów. Łączny ich zasób, w postaci tekstowej i kartograficznej, obejmuje ponad 121 000 dokumentów, w tym ok. 50% stanowią dokumenty kartograficzne. Dokumenty tekstowe liczą ponad 700 mb.

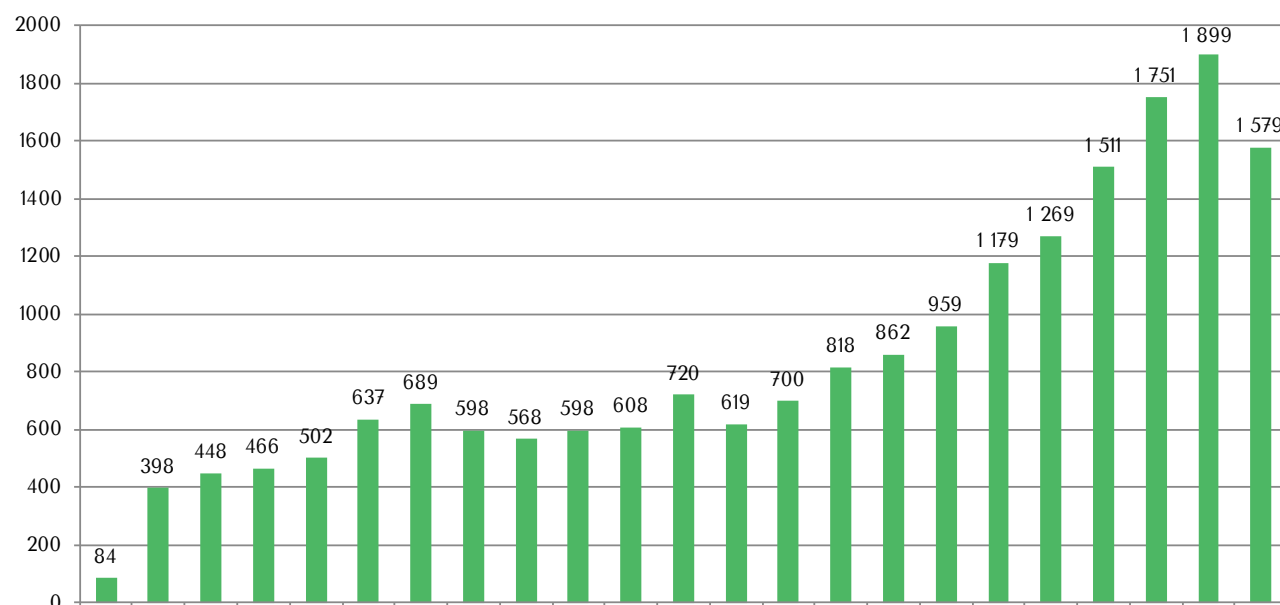
Część dokumentów została przetworzona do postaci elektronicznej. Głównie są to materiały wykorzystywane w aplikacjach będących podstawą sporządzania informacji o warunkach geologiczno-górnictwa na terenach pogórnictwa lub dla bezpośredniego ich udostępniania. Na bieżąco skanowane są dokumenty wybrane przez wnioskodawców w siedzibie Archiwum oraz materiały wypożyczone w ramach współpracy z innymi podmiotami.

2.7.2. Udostępnianie dokumentacji mierniczo-geologicznej

Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie realizowane jest poprzez: sporządzanie informacji o warunkach geologiczno-górnictwa na terenach pogórnictwa, przekazywanie wybranych kopii dokumentów (w formie papierowej lub elektronicznej) oraz udostępnianie dokumentów do wglądu w siedzibie Archiwum. Informacje udzielane są każdemu na jego pisemny wniosek, sporządzony według ustalonego wzoru, dostępnego na stronie internetowej www.wug.gov.pl.

W treści informacji określone są warunki geologiczne i górnicze oraz dane dotyczące zakresu dokonanej eksploatacji górniczej, a także, o ile to możliwe, dane o zagrożeniach dla środowiska i przydatności terenu do zabudowy. W uzasadnionych przypadkach, lub gdy wnioskodawca zgłasza taką potrzebę, do informacji dołącza się dodatkowo załączniki graficzne (kopie mapy powierzchni, map geologicznych, map wyrobisk górniczych oraz innych dokumentów związanych z działalnością górniczą).

W 2022 r. rozpatrzono 1579 wniosków o udzielenie informacji o warunkach geologiczno-górnictwa, a przez cały okres istnienia Archiwum do końca 2022 r. rozpatrzono ich łącznie 19 412. W latach 2013–2021 następował stały wzrost liczby udostępnionych informacji, jednakże w roku 2022 liczba ta spadła o 20% w stosunku roku poprzedniego, co przedstawiono na rys. 6. W latach 2013–2022 średnia liczba informacji udostępnianych w ciągu roku wyniosła 1252,7.

Rys. 6. Liczba informacji o warunkach geologiczno-górnictwa na terenie pogórnictwa, wydanych w latach 2000–2022

Dokumentacja mierniczo-geologiczna zlikwidowanych zakładów górniczych stanowi źródło informacji o środowisku i może być wykorzystywana oraz udostępniona, m.in. dla potrzeb:

- bezpiecznego prowadzenia ruchu w czynnych zakładach górniczych;
- budowy i utrzymania systemu odwadniania w zlikwidowanych podziemnych zakładach górniczych;
- planowania i zagospodarowania przestrzennego terenów pogórnictwa;

- wydawania decyzji o warunkach zabudowy;
- dochodzenia roszczeń z tytułu szkód pochodzenia górniczego;
- przywracania terenów pogórnich do właściwego stanu;
- uzdatniania terenów poeksploatacyjnych pod zabudowę;
- zapobiegania zagrożeniom dla bezpieczeństwa powszechnego powstającym w wyniku procesów i zjawisk zachodzących w górotworze naruszonymi robotami górniczymi.

Z danych statystycznych wynika, że 95,8% udzielonych przez Archiwum w 2022 r. informacji związanych było z planowaniem przestrzennym i potrzebami inwestycyjnymi, a klientami najczęściej korzystającymi z zasobów Archiwum byli: właściciele nieruchomości rozpoczynający inwestycje (inwestorzy), projektanci, organy nadzoru budowlanego i administracji architektoniczno-budowlanej.

W ramach wdrażania procedur związanych z zapewnieniem publicznego dostępu do informacji zamieszczano na stronie BIP WUG aktualny spis kart wraz z kartami informacyjnymi dokumentacji mierniczo-geologicznych zlikwidowanych zakładów górniczych. Na koniec 2022 r. zamieszczono łącznie 508 kart informacyjnych.

2.7.3. Inwentaryzacja zlikwidowanych wyrobisk górniczych

W 2010 r. WUG zainicjował wieloletni projekt badawczy, polegający na inwentaryzacji dawnych wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią. Przedsięwzięcie dofinansowane jest z dotacji Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach projektu pod nazwą „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”. Inwentaryzacja wykonywana jest na podstawie metodyki opracowanej w 2011 r. przez Główny Instytut Górnictwa.

Dotychczas zrealizowano pięć etapów prac, obejmujących inwentaryzację wyrobisk na obszarach zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego zlokalizowanych w Zagłębiu Dąbrowskim (w latach 2013–2014), zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego, barytu i metali kolorowych na terenie Dolnego Śląska (w latach 2015–2016), wyrobisk znajdujących się na terenach pozostałych zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego (w latach 2017–2018), wyrobisk górniczych po eksploatacji rud metali kolorowych na obszarze województwa śląskiego (rud cynku, ołowiu i żelaza), małopolskiego (rud cynku i ołowiu) oraz województwa dolnośląskiego (rud uranu oraz miedzi, z wyjątkiem już zinwentaryzowanych w latach 2015–2016 wyrobisk w rejonie Wałbrzycha i Nowej Rudy) (w latach 2019–2021) oraz dotychczas zinwentaryzowanych wyrobisk zlikwidowanych kopalń węgla kamiennego i soli (w latach 2021–2022). Wykonywane od 2013 r. kolejne etapy inwentaryzacji (zakończone w 2022 r.) wykazały istnienie łącznie ok. 6000 zlikwidowanych wyrobisk spełniających kryterium połączenia z powierzchnią ziemi, po zakończonej eksploatacji kopalń węgla kamiennego, soli kamiennej, oraz zlikwidowanego górnictwa rud metali kolorowych.

W 2022 r. rozpoczęta została realizacja kolejnego etapu inwentaryzacji wyrobisk mających połączenie z powierzchnią, pn.: „Inwentaryzacja dotychczas nie zinwentaryzowanych wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią w rejonach zlikwidowanych kopalń rud metali kolorowych, zlokalizowanych na obszarach województw: małopolskiego i śląskiego”. Wstępnie szacowana liczba wyrobisk przewidzianych do inwentaryzacji wynosiła ok. 1500. Zgodnie z warunkami umowy, wyłoniony w wyniku postępowania przetargowego wykonawca zadania został zobowiązany do przekazania do 1 lipca 2022 r. w formie elektronicznej opracowania inwentaryzacji min. 200 wyrobisk oraz opisującego stan prac sprawozdania wraz z określeniem ustalonej w wyniku kwerendy archiwów całkowitej liczby wyrobisk na inwentaryzowanych obszarach. Realizacja I etapu wykonana została zgodnie z wymogami umowy i 30 czerwca 2022 r. wykonawca dostarczył wyniki inwentaryzacji 452 wyrobisk, w tym 208 w obszarze inwentaryzacji Repty Śląskie i 244 w obszarze Sucha Góra. Ustalona na podstawie kwerendy archiwów map górniczych łączna liczba zidentyfikowanych zlikwidowanych wyrobisk w rejonie objętym umową wynosi 5396, w tym 863 wyrobiska po eksploatacji rud żelaza, co znacząco przekracza liczbę 1500 wyrobisk założonych do inwentaryzacji w ramach umowy. Biorąc pod uwagę ustaloną w umowie jednostkową cenę za wykonanie inwentaryzacji pojedynczego wyrobiska oraz ustalony w umowie o dofinansowanie ze środków NFOŚiGW całkowity koszt realizacji zadania, ustalona z wykonawcą ostateczna liczba wyrobisk objętych inwentaryzacją w ramach opracowania wyniesie 2122.

W wyniku realizowanych w poszczególnych etapach prac inwentaryzacyjnych ustalane są rejon występowania zagrożeń dla bezpieczeństwa powszechnego oraz elementów środowiska, w związku z istnieniem wyrobisk górniczych mających połączenie z powierzchnią na terenach niegdyś objętych eksploatacją podziemną kopalin. Organy samorządowe, na terenie których prowadzona była inwentaryzacja, po zakończeniu każdego etapu informowanie są o możliwości skorzystania ze zgromadzonych materiałów.

Zebrałe informacje i materiały udostępniane są przez Archiwum Dokumentacji Mierniczo-Geologicznej na zasadach obowiązujących w odniesieniu do dokumentacji mierniczo-geologicznej zlikwidowanych zakładów górniczych, tj. na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2.8. Działalność kontrolna urzędów górniczych i badania powypadkowe

2.8.1. Działalność kontrolna okręgowych urzędów górniczych i Specjalistycznego Urzędu Górniczego

W ramach sprawowanego nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych oraz nad pozostałymi podmiotami i jednostkami, pracownicy inspekcyjno-techniczni OUG i SUG w roku 2022 wykonali 14 658 dniówek roboczych, w tym 12 419 w ramach kontroli.

Z ogólnej liczby 12 419 wykonanych dniówek roboczych kontrolnych, ich liczba w ramach kontroli planowanych wyniosła 11 922 (96%), a w ramach kontroli doraźnych 497 (4%).

Ponadto, realizując zadania wynikające z Pgg, pracownicy inspekcyjno-techniczni OUG i SUG wykonali:

- 1030 dniówek roboczych w ramach ustalania stanu faktycznego i przyczyn zaistniałych zdarzeń lub wypadków;
- 248 dniówek roboczych w ramach nadzoru nad akcjami ratowniczymi;
- 809 dniówek roboczych związanych z postępowaniem dotyczącym działalności bez wymaganej koncesji (nielegalna eksploatacja);
- 152 dniówki robocze związane z wykonywaniem innych czynności (np. rekultywacja, szkody).

Szczegółowe dane dotyczące liczby dniówek roboczych wykonanych w 2022 r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych OUG i SUG przedstawiono w tabeli 3.

W ramach działalności kontrolnej prowadzonej w roku 2022 w podziemnych zakładach górniczych przez OUG w: Gliwicach, Katowicach, Lublinie, Rybniku, Wrocławiu oraz przez SUG, na zmianach innych niż ranna, wykonano 159 kontrolnych dniówek roboczych, co stanowi 2,75% wszystkich dniówek wykonanych w tych zakładach.

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie dniówek roboczych wykonanych w 2022 r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych okręgowych urzędów górniczych i Specjalistycznego Urzędu Górniczego

Urząd górniczy	Dniówki robocze kontrolne wykonane					Dniówki robocze wykonane w ramach				Ogółem (6–10)
	w zakładach górniczych	w ośrodkach szkoleniowych	w jednostkach ratownictwa górniczego	w pozostałych jednostkach	Ogółem (2–5)	ustalania stanu faktycznego oraz przyczyn zdarzeń i wypadków	nadzoru nad akcjami ratowniczymi	czynności związanych z nielegalną eksploatacją	innych czynności	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
OUG w Gdańsku	501	8	6	32	547	4	0	108	0	659
OUG w Gliwicach ⁵⁾	472	2	0	7	481	143	0	12	0	636
OUG w Katowicach	2018	13	10	72	2113	81	138	15	6	2353
OUG w Kielcach	612	9	0	43	664	25	0	153	86	928
OUG w Krakowie	873	6	2	215	1096	38	0	102	11	1247
OUG w Krośnie	755	2	0	82	839	15	0	37	0	891
OUG w Lublinie	1173	11	0	6	1190	66	1	90	6	1353
OUG w Poznaniu	917	0	0	36	953	0	0	72	4	1029
OUG w Rybniku	1556	6	3	45	1610	335	103	8	10	2066
OUG w Warszawie	395	4	0	19	418	23	0	138	9	588
OUG we Wrocławiu	1374	14	3	57	1448	256	6	74	20	1804
SUG ⁶⁾	959	0	0	101	1060	44	0	0	0	1104
Razem	11 605	75	24	715	12 419	1030	248	809	152	14 658

⁵⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

⁶⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

2.8.2. Działalność kontrolno-nadzorcza Wyższego Urzędu Górniczego

Pracownicy inspekcyjno-techniczni WUG w ramach działalności kontrolno-nadzorczej w roku 2022 wykonali łącznie 1522 dniówki robocze, w tym:

- 1433 dniówki robocze kontrolne w zakładach górniczych oraz innych nadzorowanych podmiotach i jednostkach, w oparciu o ustawę z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221 i 641);
- 34 dniówki robocze w ramach ustalania stanu faktycznego i przyczyn zaistniałych zdarzeń lub wypadków oraz nadzoru nad akcjami ratowniczymi;
- 55 dniówek roboczych wykonanych w ramach nadzoru nad działalnością dyrektorów urzędów górniczych.

Szczegółowe dane dotyczące liczby dniówek roboczych wykonanych w 2022 r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych WUG przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Zbiorcze zestawienie dniówek roboczych wykonanych w 2022 r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych Wyższego Urzędu Górniczego

Komórka WUG	Dniówki robocze kontrolne wykonane w zakładach górniczych oraz innych podmiotach i jednostkach	Dniówki robocze wykonane w ramach ustalania stanu faktycznego oraz przyczyn zdarzeń i wypadków, a także w ramach nadzoru nad akcjami ratowniczymi	Dniówki robocze wykonane w ramach nadzoru nad działalnością dyrektorów urzędów górniczych	Ogółem
Departament Infrastruktury Podstawowej Zakładów Górniczych ⁷⁾	162	4	0	166
Departament Energomechaniczny	424	0	0	424
Departament Górnictwa	360	30	0	390
Departament Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem	331	0	31	362
Departament Warunków Pracy i Szkolenia	156	0	24	180
Razem	1433	34	55	1522

2.8.3. Badania powypadkowe

W 2022 r., w związku z zaistniałymi niebezpiecznymi zdarzeniami, wypadkami oraz zgonami naturalnymi, dyrektorzy OUG i SUG przeprowadzili i zakończyli 57 badań mających na celu ustalenie stanu faktycznego i przyczyn niebezpiecznych zdarzeń oraz wypadków, tj.:

- 12 badań wypadków śmiertelnych;
- 5 badań wypadków ciężkich;
- 14 badań wypadków zbiorowych;
- 4 badań innych wypadków;
- 22 badań niebezpiecznych zdarzeń.

⁷⁾ W okresie od 19 października 2022 r.

Ponadto dyrektorzy OUG przeprowadzili 8 badań zgonów naturalnych.

Szczegółową statystykę badań przyczyn i okoliczności niebezpiecznych zdarzeń, wypadków oraz zgonów naturalnych w 2022 r. w poszczególnych urzędach górniczych przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5. Liczba zakończonych przez poszczególne urzędy górnicze w 2022 r. postępowań prowadzonych w celu ustalenia przyczyn i okoliczności niebezpiecznych zdarzeń, wypadków oraz zgonów naturalnych

Urząd górniczy	Badania przyczyn i okoliczności niebezpiecznych zdarzeń oraz wypadków	Badania przyczyn i okoliczności zgonów naturalnych	Ogółem
OUG w Gdańsku	0	0	0
OUG w Gliwicach ⁸⁾	7	0	7
OUG w Katowicach	9	3	12
OUG w Kielcach	2	0	2
OUG w Krakowie	4	0	4
OUG w Krośnie	1	0	1
OUG w Lublinie	2	0	2
OUG w Poznaniu	0	0	0
OUG w Rybniku	10	1	11
OUG w Warszawie	4	0	4
OUG we Wrocławiu	16	4	20
SUG ⁹⁾	2	0	2
WUG	0	0	0
Razem (OUG+SUG+WUG)	57	8	65

2.9. Stwierdzone nieprawidłowości i zatrzymane roboty

Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ nadzoru górniczego nakazuje usunięcie nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów stosowanych w ruchu zakładu górniczego lub warunków określonych w planie ruchu zakładu górniczego, a w przypadku działalności prowadzonej na podstawie koncesji udzielonej przez starostę – warunków dotyczących ruchu zakładu górniczego, określonych w tej koncesji (art. 171 ust. 1 pkt 1 Pgg). Jeśli stwierdzone zostanie bezpośrednie zagrożenie dla zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, organ nadzoru górniczego może w całości lub w części wstrzymać ruch tego zakładu lub jego urządzeń, określając warunki wznowienia ich ruchu (art. 171 ust. 1 pkt 2 Pgg).

W związku z wynikami przeprowadzonych w 2022 r. kontroli oraz oględzin miejsc niebezpiecznych zdarzeń i wypadków, pracownicy inspekcyjno-techniczni urzędów górniczych w wyniku ustalenia stanu faktycznego wstrzymali w 896 przypadkach w całości lub w części ruch zakładu górniczego lub jego urządzeń, w tym w 678 przypadkach w kopalniach węgla kamiennego.

⁸⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

⁹⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

Szczegółowe dane dotyczące liczby wstrzymanych robót górniczych lub wstrzymanego ruchu maszyn i urządzeń w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych oraz poszczególnych obszarach w 2022 r. przez pracowników inspekcyjno-technicznych urzędów górniczych przedstawiono w tabeli 6. Najwięcej wstrzymań w kopalniach węgla kamiennego było spowodowanych nieprawidłowym stanem urządzeń energomechanicznych, których ruch wstrzymano w 411 przypadkach, w tym w 257 w odniesieniu do urządzeń mechanicznych, a w 136 w odniesieniu do urządzeń elektrycznych.

Tabela 6. Wstrzymane przez organy nadzoru górniczego roboty górnicze oraz wstrzymane przez te organy ruch maszyn i urządzeń w zakładach górniczych w 2022 r.

Rodzaj zakładu górniczego	Przedmiot wstrzymania							Ogółem
	eksploatacja ścian	drażenie chodników	eksploatacja zabieriek	inne roboty górnicze	urządzenia mechaniczne	urządzenia elektryczne	inne urządzenia	
kopalnie węgla kamiennego	94	99	0	74	257	136	18	678
pozostałe podziemne zakłady górnicze oraz zakłady ¹⁰⁾	0	3	3	18	36	7	1	68
odkrywkowe zakłady górnicze	6	0	0	83	39	12	8	148
otworowe zakłady górnicze oraz zakłady wykonujące roboty geologiczne	0	0	0	0	1	1	0	2
Razem	100	102	3	175	333	156	27	896

2.10. Działalność represyjna

Organy nadzoru górniczego skierowały do sądów rejonowych 149 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń. Wnioski do sądów rejonowych w 47 przypadkach skierowane zostały w związku z badaniem przyczyn i okoliczności niebezpiecznych zdarzeń i wypadków w zakładach górniczych, a w 102 przypadkach w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakładach górniczych. Liczba spraw rozpoznanych przez sądy rejonowe w 2022 r. wyniosła 108.

Suma orzeczonych kar grzywny wyniosła 175 200 zł, a średnia wysokość kary grzywny – 1622 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby wniosków skierowanych do sądów rejonowych oraz dodatkowe dane dotyczące spraw wszczętych w tym zakresie przedstawiono w tabelach 7 i 8.

W 2022 r. organy nadzoru górniczego oraz pracownicy urzędów górniczych w stosunku do sprawców naruszających obowiązki pracownicze zastosowali w 738 przypadkach środki oddziaływania wychowawczego przewidziane w art. 41 Kodeksu wykroczeń. W 38 przypadkach środki oddziaływania wychowawczego zostały zastosowane w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas badania przyczyn i okoliczności zaistniałych niebezpiecznych zdarzeń oraz wypadków (w tym 22 środków zostało zastosowanych przez pracowników inspekcyjno-technicznych, a 16 w wyniku pisemnego wystąpienia dyrektorów urzędów górniczych), a w 700 przypadkach w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi podczas kontroli (wszystkie zostały zastosowane przez pracowników inspekcyjno-technicznych). Liczbę środków oddziaływania wychowawczego, obrazującą środki zastosowane w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w związku z zaistniałymi niebezpiecznymi zdarzeniami i wypadkami oraz podczas kontroli, przedstawiono w tabeli 9.

W 2022 r. grzywnami w drodze mandatu karnego zostało ukaranych 565 osób na kwotę 240 650 zł, w tym 74 osoby kierownictwa, 54 osoby wyższego dozoru ruchu, 234 osoby dozoru ruchu oraz 203 inne osoby.

Liczbę osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego oraz łączną kwotę grzywnien nałożonych w tym trybie w 2022 r. przedstawiono w tabeli 10.

¹⁰⁾ Podziemne zakłady górnicze (z wyłączeniem kopalń węgla kamiennego) oraz zakłady prowadzące działalność określoną w art. 2 ust. 1 Pgg.

Tabela 7. Liczba wniosków o ukaranie w sprawach o wykroczenia, skierowanych w 2022 r. przez organy nadzoru górniczego do sądów rejonowych

Urząd górniczy	Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych w związku z zaistniałymi niebezpiecznymi zdarzeniami oraz wypadkami	Liczba wniosków skierowanych do sądów rejonowych w związku z przeprowadzonymi kontrolami	Ogółem
OUG w Gdańsku	0	16	16
OUG w Gliwicach ¹¹	3	0	3
OUG w Katowicach	18	14	32
OUG w Kielcach	0	10	10
OUG w Krakowie	2	9	11
OUG w Krośnie	1	3	4
OUG w Lublinie	2	10	12
OUG w Poznaniu	0	7	7
OUG w Rybniku	12	11	23
OUG w Warszawie	0	10	10
OUG we Wrocławiu	7	6	13
SUG ¹²	1	0	1
WUG	1	6	7
Razem	47	102	149

Tabela 8. Statystyka spraw o wykroczenia oraz liczba osób ukaranych przez sądy rejonowe na wniosek organów nadzoru górniczego w 2022 r.

Urząd górniczy	Liczba wniosków o ukaranie, skierowanych do sądów rejonowych	Liczba wniosków o ukaranie, rozpoznanych przez sądy rejonowe	Orzeczona grzywna (w zł)	Uniewinnienia, przedawnienia, umorzenia, odstąpienia od wymierzenia kary	Liczba osób ukaranych			
					kierownictwo	dozór wyższy	dozór	inne osoby
OUG w Gdańsku	16	9	9800	0	7	1	0	1
OUG w Gliwicach ¹¹	3	6	5400	0	2	2	2	0
OUG w Katowicach	32	11	13 900	0	2	2	3	4
OUG w Kielcach	10	8	17 400	0	1	0	3	4
OUG w Krakowie	11	8	8100	0	7	0	1	0
OUG w Krośnie	4	3	8000	0	0	0	0	3
OUG w Lublinie	12	15	15 400	0	5	0	2	8
OUG w Poznaniu	7	14	33 000	0	1	0	0	13
OUG w Rybniku	23	7	7100	0	0	1	3	3
OUG w Warszawie	10	12	37 500	0	3	1	0	8
OUG we Wrocławiu	13	10	9100	1	4	2	0	3
SUG ¹²	1	1	1500	0	0	0	1	0
WUG	7	4	9000	0	2	0	2	0
Razem	149	108	175 200	1	34	9	17	47

¹¹⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

¹²⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

Tabela 9. Liczba środków oddziaływania wychowawczego zastosowanych w 2022 r.

Urząd górniczy	Liczba zastosowanych środków w związku z niebezpiecznymi zdarzeniami oraz wypadkami			Liczba zastosowanych środków w związku z kontrolami			Łączna liczba zastosowanych środków		
	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem organu nadzoru górniczego	Ogółem	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem organu nadzoru górniczego	Ogółem	nałożonych przez pracowników inspekcyjno-technicznych	nałożonych w związku z pismem organu nadzoru górniczego	Ogółem
OUG w Gdańsku	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OUG w Gliwicach ¹³	0	16	16	52	0	52	52	16	68
OUG w Katowicach	7	0	7	107	0	107	114	0	114
OUG w Kielcach	0	0	0	27	0	27	27	0	27
OUG w Krakowie	0	0	0	55	0	55	55	0	55
OUG w Krośnie	0	0	0	28	0	28	28	0	28
OUG w Lublinie	0	0	0	5	0	5	5	0	5
OUG w Poznaniu	0	0	0	1	0	1	1	0	1
OUG w Rybniku	15	0	15	326	0	326	341	0	341
OUG w Warszawie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OUG we Wrocławiu	0	0	0	88	0	88	88	0	88
SUG ¹⁴	0	0	0	2	0	2	2	0	2
Razem (OUG+SUG)	22	16	38	691	0	691	713	16	729
WUG	0	0	0	9	0	9	9	0	6
Razem (OUG+SUG+WUG)	22	16	38	700	0	700	722	16	738

Tabela 10. Liczba osób ukaranych grzywną w drodze mandatu karnego oraz łączna kwota grzywnien nałożonych w tym trybie w 2022 r.

Urząd górniczy	Liczba osób ukaranych	Łączna kwota nałożonych grzywnien (w zł)	Liczba osób ukaranych na stanowiskach			
			kierownictwa	dozoru wyższego	dozoru	innych osób w ruchu zakładu górniczego
OUG w Gdańsku	37	13 900	13	2	0	22
OUG w Gliwicach ¹³	11	5000	1	2	7	1
OUG w Katowicach	119	57 600	4	21	88	6
OUG w Kielcach	30	14 850	4	0	6	20
OUG w Krakowie	28	10 900	15	0	7	6
OUG w Krośnie	24	8250	6	0	6	12
OUG w Lublinie	95	36 600	8	1	32	54
OUG w Poznaniu	38	12 950	5	0	3	30
OUG w Rybniku	117	53 900	7	19	67	24
OUG w Warszawie	21	7000	2	2	0	17
OUG we Wrocławiu	36	15 900	8	4	13	11
SUG ¹⁴	7	2900	0	3	4	0
Razem (OUG+SUG)	563	239 750	73	54	233	203
WUG	2	900	1	0	1	0
Razem (OUG+SUG+WUG)	565	240 650	74	54	234	203

¹³⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.¹⁴⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

2.11. Działalność komisji powołanych przez Prezesa WUG

Prezes WUG obowiązany jest do powoływania komisji do opiniowania stanu bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego, stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie oraz stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych (art. 166 ust. 1 pkt 2 Pgg).

W 2022 r. istniały następujące komisje:

- Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie;
- Komisja do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych;
- Komisja do spraw Ochrony Powierzchni;
- Komisja do spraw Szkoleń w Górnictwie.

Komisja Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie

Do zadań Komisji Bezpieczeństwa Pracy w Górnictwie należy przedstawianie Prezesowi WUG opinii, wniosków oraz propozycji dotyczących stanu bezpieczeństwa pracy w górnictwie, w szczególności w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy;
- stosowania przepisów wydanych na podstawie art. 120 ust. 1, art. 120 ust. 2 albo art. 124 Pgg;
- zagadnień niewymienionych powyżej, istotnych dla bezpieczeństwa pracy w górnictwie, wskazanych przez Prezesa WUG.

W roku 2022 odbyło się 1 posiedzenie Komisji (7 grudnia). Komisja, w postaci uchwały, przedłożyła Prezesowi WUG 3 opinie o następującej treści:

1. Analiza stanu wypadkowości wskazuje na niepokojący wzrost wypadków śmiertelnych i innych w kopalniach węgla kamiennego, w szczególności z przyczyn związanych z zagrożeniami naturalnymi (metanowym i tąpnięciami). W roku 2022 w JSW S.A. w KWK „Pniówek” i KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” wystąpiły dwa zdarzenia o charakterze katastrof. Zwrócono uwagę, że coraz częściej dochodzi do zjawisk geogazodynamicznych, których konsekwencją jest powstanie w wyrobiskach atmosfery beztlenowej. Zaleca się przedsiębiorcom górniczym podjęcie działań mających na celu poprawę skuteczności profilaktyki w odniesieniu do tych zagrożeń, w tym również w zakresie stosowanych środków ochrony osobistej. Weryfikacji należy poddać również aktualny i projektowany zakres prowadzenia robót górniczych, ze szczególnym uwzględnieniem mogących zaistnieć zagrożeń geogazodynamicznych.
2. W związku z tragicznymi zdarzeniami w 2022 r. zaleca się przedsiębiorcom górniczym, w sytuacjach wystąpienia poparzeń ciała poszkodowanych, zacieśnienie współpracy z Centrum Leczenia Oparzeń w Siemianowicach Śląskich.
3. Z uwagi na wzrost liczby pożarów w 2022 r., za niezbędne uznaje się podjęcie stosownych działań przez przedsiębiorców górniczych prowadzących eksploatację węgla kamiennego w zakresie poprawy prognozowania zagrożenia pożarowego.

Komisja do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych

Do zadań Komisji do spraw Zagrożeń w Zakładach Górniczych należą:

- opiniowanie stanu rozpoznania i zwalczania zagrożeń w zakładach górniczych oraz zakładach – w celu bezpiecznego prowadzenia robót w warunkach występowania tych zagrożeń;
- opiniowanie projektów prowadzenia robót górniczych w rejonach szczególnie zagrożonych tąpnięciami, pożarami, zapaleniem metanu, wyrzutami gazów i skał lub innymi zagrożeniami naturalnymi lub technicznymi występującymi w zakładach górniczych w związku z eksploatacją złóż;
- opiniowanie projektów odmetanowania zakładów górniczych lub zakładów oraz projektów wydobycia metanu ze złóż węgla kamiennego przez otwory z powierzchni;
- opiniowanie projektów wprowadzania wód technologicznych i innych do górotworu w aspekcie zagrożenia wodnego dla wyrobisk górniczych;
- analizowanie i ocenianie stanu przewietrzania wyrobisk podziemnych z uwzględnieniem parametrów mikroklimatu powietrza kopalnianego na stanowiskach pracy;
- opiniowanie projektowanych, w szczególności nowych, systemów eksploatacji w zakładach górniczych;
- opiniowanie projektów likwidacji zakładów górniczych lub zakładów albo ich oznaczonych części w kontekście związanych z tym zagrożeń;
- opiniowanie projektów aktów normatywnych, Polskich Norm oraz rozwiązań organizacyjno-technicznych, dotyczących zakresu zadań Komisji;
- inicjowanie prac badawczych związanych z zakresem zadań Komisji.

W roku 2022 odbyło się 7 posiedzeń Komisji. W jednym przypadku obrady odbyły się w trybie zdalnym (z uwagi na zagrożenie wynikające z pandemii). Pozostałe posiedzenia odbywały się w trybie stacjonarnym. Rozpatrzono 12 wniosków, które dotyczyły prowadzenia robót górniczych w warunkach zagrożenia tąpnięciami, mechanicznym, pożarowym i wodnym. W 11 przypadkach wnioski zostały zaopiniowane pozytywnie, a w przypadku wniosku dotyczącego zagrożenia wodnego wniosek został zaopiniowany negatywnie.

Komisja do spraw Ochrony Powierzchni

Podstawowym zadaniem Komisji do Spraw Ochrony Powierzchni jest opiniowanie stanu bezpieczeństwa powszechnego związanego z ruchem zakładów górniczych wydobywających kopaliny ze złóż. W roku 2022 Komisja odbyła 2 posiedzenia. Pierwsze z nich dotyczyło „Programu eksploatacji złoża rud miedzi w filarze ochronnym miasta Lubina w latach 2012–2015”, sporządzonego przez KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Lubin” i przedłożonego pod obrady Komisji przez dyrektora OUG we Wrocławiu. Komisja podejmując uchwałę w tej sprawie zawarła w niej zalecenia mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego. Przedmiotem drugiego posiedzenia były „Zasady określania odszkodowania pieniężnego z tytułu utraty wartości budynków pochylonych na skutek działalności górniczej”, opracowane przez Główny Instytut Górnictwa, skierowane pod obrady przez Prezesa WUG. Z uwagi na dużą liczbę pytań i szereg wątpliwości do procedowanych „Zasad...”, wniosek nie został poddany pod głosowanie na tym posiedzeniu Komisji. Dalsze jego procedowanie będzie miało miejsce w 2023 r.

Komisja do spraw Szkoleń w Górnictwie

Do zadań Komisji do spraw Szkoleń w Górnictwie należy przedstawianie Prezesowi WUG opinii, wniosków oraz propozycji dotyczących organizacji i prowadzenia szkoleń osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu, w szczególności szkoleń w zakresie:

- bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie;
- rozpoznawania i zwalczania zagrożeń naturalnych i technicznych w zakładach górniczych albo zakładach oraz zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego, związanego z ruchem zakładu górniczego albo zakładu.

Komisja zadania realizuje poprzez:

- opiniowanie ramowych programów szkoleń prowadzonych przez podmioty wymienione w art. 112 ust. 3 Pgg;
- analizowanie działalności jednostek organizacyjnych prowadzących działalność szkoleniową dla potrzeb zakładów górniczych albo zakładów oraz przedstawianie wniosków wynikających z analizy;
- przygotowywanie propozycji ujednoczenia zasad i metod szkolenia osób wykonujących czynności w ruchu zakładu górniczego albo zakładu;
- opiniowanie propozycji programów nauczania dla szkół i uczelni w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie.

W 2022 r. odbyło się 5 posiedzeń Komisji. W wyniku prac Komisji opracowane zostały:

- zmiany minimalnych wymagań, które muszą spełniać osoby wykonujące określone czynności w ruchu podziemnego zakładu górniczego;
- zmiany programów ramowych kursów dla podziemnych zakładów górniczych wydobywających rudy miedzi;
- ramowe programy dla wybranych kursów, na podstawie których wykonywane będą określone czynności w ruchu podziemnych zakładów górniczych wydobywających węgiel kamienny;
- minimalne wymagania dla ośrodków i organizatorów szkoleń i kursów, wynikające z przepisów prawa geologicznego i górniczego;
- ujednoczone zapisy szczegółowego programu instruktażu ogólnego, realizowanego na podstawie załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 lipca 2004 r. w sprawie szkolenia w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. poz. 1860, z późn. zm.), w zakresie „Zagrożenia wypadkowe i zagrożenia dla zdrowia występujące w zakładzie i podstawowe środki zapobiegawcze”;
- zalecenia i uwagi dotyczące sposobu organizacji szkolenia w zakresie realizacji tematyki dotyczącej zagrożeń występujących w ruchu podziemnego zakładu górniczego.

2.11.1. Komisje powołane w celu wyjaśnienia przyczyn i okoliczności zaistniałych katastrof, niebezpiecznych zdarzeń i wypadków

Na podstawie art. 166 ust. 1 pkt 2 oraz art. 174 ust. 2 zdanie drugie Pgg, w roku 2022 Prezes WUG powołał 2 komisje w celu wyjaśnienia przyczyn i okoliczności zaistniałych katastrof, niebezpiecznych zdarzeń i wypadków.

Komisja do zbadania przyczyn i okoliczności wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 20 kwietnia 2022 r. w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach

20 kwietnia 2022 r., w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Pniówek” w Pawłowicach, zaistniał wybuch metanu oraz wypadek zbiorowy (9 wypadków śmiertelnych, 7 wypadków ciężkich i 25 wypadków powodujących czasową niezdolność do pracy; 7 pracowników uznano za zaginionych). W związku z tym zdarzeniem Prezes WUG, zarządzeniem nr 11 z dnia 22 kwietnia 2022 r., powołał Komisję, której zadania obejmowały:

- analizę wybuchu metanu oraz wypadku zbiorowego, w szczególności w aspekcie przyczyny, przebiegu oraz rejonu objętego skutkami zdarzenia;
- ocenę akcji ratowniczej;
- ocenę działań podejmowanych przez przedsiębiorcę i kierownika ruchu zakładu górniczego dla zwalczania zagrożenia metanowego w rejonie miejsca zdarzenia;
- ocenę możliwości dalszego prowadzenia ruchu zakładu górniczego w rejonie miejsca zdarzenia;
- sporządzenie sprawozdania, zawierającego w szczególności:
  - ogólne dane o zaistniałym zdarzeniu oraz o osobach poszkodowanych,
  - ogólną charakterystykę zakładu górniczego, w którym zaistniało zdarzenie,
  - dane o prowadzonych robotach w rejonie zaistniałego zdarzenia, z określeniem warunków techniczno-ruchowych oraz występujących zagrożeń naturalnych,
  - informacje o stosowanej profilaktyce zagrożeń występujących w rejonie zaistniałego zdarzenia,
  - dane o przebiegu robót górniczych prowadzonych w miejscu zdarzenia przed jego zaistnieniem,
  - przebieg i ocenę akcji ratowniczej,
  - ustalenie przyczyn i okoliczności zaistniałego zdarzenia,
  - wnioski Komisji, w tym propozycje zaleceń zmierzających do zapobieżenia podobnym zdarzeniom w przyszłości.

Przewodniczącym Komisji został I Wiceprezes WUG. Do składu Komisji powołane zostały osoby reprezentujące uczelnie i jednostki naukowo-badawcze (Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Główny Instytut Górnictwa, Instytut Mechaniki Górotworu Polskiej Akademii Nauk), a także Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy w KWK „Pniówek” w Pawłowicach oraz przedstawiciele: Państwowej Inspekcji Pracy, Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A., KGHM Polska Miedź S.A. Oddział Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego, Hlavní báňská záchranná stanice Ostrava, Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., związków zawodowych oraz WUG i OUG w Rybniku. W posiedzeniach brali udział także przedstawiciele Prokuratury Okręgowej w Gliwicach i Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz pełnomocnik rodzin poszkodowanych.

W roku 2022 Komisja odbyła 4 posiedzenia. Na pierwszym posiedzeniu, dla zrealizowania zadań Komisji, powołano cztery zespoły, dla których określono tematyki i zakres niezbędnych do wykonania ekspertyz. Na każdym posiedzeniu prezentowano kolejne etapy opracowań wykonywanych przez poszczególne zespoły. W trakcie czwartego posiedzenia Komisji (15 listopada 2022 r.) przedstawiciel Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. zaprezentował propozycję pierwszego etapu otwarcia i przewietrzenia części otamowanych wyrobisk, a także rozpatrywane warianty dotarcia zastępów ratowniczych do przewidywanych miejsc przebywania zaginionych górników. Dalsze prace Komisji uwarunkowano od postępu i efektu prac ratowniczych w rejonie ściany N-6.

Komisja do zbadania przyczyn i okoliczności tąpnięcia oraz wypadku zbiorowego, zaistniałych w dniu 23 kwietnia 2022 r. w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju

23 kwietnia 2022 r., w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju, zaistniało tąpnięcie oraz wypadek zbiorowy (10 wypadków śmiertelnych). W związku z tym zdarzeniem Prezes WUG, zarządzeniem nr 12 z dnia 25 kwietnia 2022 r., powołał Komisję, do zadań której należały:

- określenie mechanizmu zaistniałego wstrząsu wysokoenergetycznego oraz przesłanek zaistnienia tego wstrząsu, którego skutkiem było tąpnięcie oraz wypadek zbiorowy;
- analiza zagrożenia metanowego, w kontekście zaistniałego tąpnięcia, uwzględniająca stosowane metody prognozowania oraz działalność profilaktyczną;
- przygotowanie opinii w zakresie wpływu prowadzonych robót na sejsmiczność w rejonie zaistniałego zdarzenia oraz możliwości dalszego prowadzenia ruchu zakładu górniczego w tym rejonie;

- ocena akcji ratowniczej;
- sporządzenie sprawozdania, zawierającego w szczególności:
  - ogólne dane o zaistniałym zdarzeniu oraz o osobach poszkodowanych,
  - ogólną charakterystykę zakładu górniczego, w którym zaistniało zdarzenie,
  - dane o prowadzonych robotach w rejonie zaistniałego zdarzenia, z określeniem warunków techniczno-ruchowych oraz występujących zagrożeń naturalnych,
  - informacje o stosowanej profilaktyce zagrożeń występujących w rejonie zaistniałego zdarzenia,
  - dane o przebiegu robót górniczych prowadzonych w miejscu zdarzenia przed jego zaistnieniem,
  - przebieg i ocenę akcji ratowniczej,
  - ustalenie przyczyn i okoliczności zaistniałego łąpięcia oraz wypadku zbiorowego,
  - wnioski Komisji, w tym propozycje zaleceń zmierzających do zapobieżenia podobnym zdarzeniom w przyszłości.

Przewodniczącym Komisji został Dyrektor Departamentu Górnictwa w WUG. Do składu Komisji powołane zostały osoby reprezentujące uczelnie i jednostkę naukowo-badawczą (Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie, Politechnikę Śląską, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Główny Instytut Górnictwa), a także Zakładowy Społeczny Inspektor Pracy w KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju oraz przedstawiciele: Państwowej Inspekcji Pracy, Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A., Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., związków zawodowych oraz WUG i OUG w Rybniku. W posiedzeniach brali udział także przedstawiciele Prokuratury Okręgowej w Gliwicach i Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach.

Komisja odbyła 6 posiedzeń. Na pierwszym posiedzeniu, dla zrealizowania zadań Komisji, powołano pięć zespołów, dla których określono tematyki i zakres niezbędnych do wykonania ekspertyz. Na każdym posiedzeniu prezentowano kolejne etapy opracowań wykonywanych przez poszczególne zespoły.

5 maja 2022 r. odbyła się wizja lokalna w miejscu łąpięcia oraz wypadku zbiorowego. Pod ziemię zjechały 34 osoby, w tym przedstawiciele: WUG oraz OUG w Rybniku, przedsiębiorcy oraz zakładu górniczego, Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Katowicach, ekspertów Komisji oraz central związkowych działających w zakładzie górniczym.

Podczas oględzin w wyrobiskach oszacowano zasięg i wielkość skutków, jakie wywołane zostały zaistniałym 23 kwietnia 2022 r. wstrząsem o energii 4×10^6 J, który spowodował łąpięcie w chodniku nadścianowym D-4a w pokładzie 412łg+łd i 412łg oraz wydzielenie się metanu do wyrobisk w ilości ok. 124 500 m³. Oceniano m.in. zniszczenia w wyrobisku, w tym deformacje i uszkodzenia obudowy chodnikowej, zawężenie gabarytów wyrobiska, zniszczenia i przemieszczenia maszyn i urządzeń stanowiących wyposażenie wyrobiska. Zlokalizowano miejsca znalezienia poszkodowanych – ofiar zdarzenia.

Zgromadzony materiał źródłowy, wykonane opracowania i ekspertyzy oraz wyniki przeprowadzonych oględzin pozwoliły m.in. na określenie przyczyn i okoliczności zdarzenia.

Komisja ustaliła, że zaistniały 23 kwietnia 2022 r. o godzinie 3³⁹ w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju wstrząs o energii sejsmicznej 4×10^6 J, który spowodował rozległe skutki – łąpięcie, wypływ metanu i wypadek zbiorowy – nastąpił w wyniku uaktywnienia się stwierdzonego w zachodniej części partii „D” uskoku o wygasającym zrzucie.

Komisja zakończyła pracę 27 października 2022 r. W sprawozdaniu z prac Komisji ujęto m.in. wyniki dokonanych ustaleń oraz wnioski mające na celu zapobieżenie w przyszłości podobnym zdarzeniom, skierowane do:

- KWK „Borynia-Zofiówka” Ruch „Zofiówka” – w zakresie dalszego prowadzenia robót górniczych w partii „D”;
- wszystkich przedsiębiorców wydobywających węgiel kamienny;
- jednostek naukowo-badawczych;
- jednostek ratownictwa górniczego w ramach współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorcami górniczymi.

Wnioski obejmowały m.in. ocenę przyszłościowej możliwości prowadzenia robót w rejonie zdarzenia, zagadnienia z obszarów sejsmiki górniczej, zagrożeń: łąpaniami, metanowego oraz wyrzutami gazów i skał, a także konieczność opracowania aparatu ucieczkowego natychmiastowego użycia oraz doposażenia zastępów ratowniczych w specjalistyczny sprzęt usprawniający realizację zadań w trakcie akcji ratowniczej.

Sprawozdanie zostało przesłane m.in. do przedsiębiorców górniczych prowadzących eksploatację węgla kamiennego, a także do OUG nadzorujących zakłady górnicze wydobywające ten surowiec.

2.12. Inspirowanie i wspomaganie badań naukowych w górnictwie

W roku 2022 kontynuowano współpracę z Przewodniczącym Zespołu do spraw weryfikacji metod i sposobów prognozy stanu zagrożenia łąpaniami w podziemnych zakładach górniczych, powstałego z inicjatywy Prezesa WUG po łąpaniu i wypadku zbiorowym, zaistniałych 5 maja 2018 r. w Jastrzębskiej Spółce Węglowej S.A. KWK „Borynia-Zofiówka-Jastrzębie” Ruch „Zofiówka” w Jastrzębiu-Zdroju. W ramach swojej działalności Zespół realizował prace w obszarze zagadnień badawczych, służących poprawie efektywności aktualnie stosowanych zasad, kryteriów i procedur prognostycznych dotyczących oceny zagrożenia łąpaniami.

W porozumieniu z Państwowym Instytutem Geologicznym – Państwowym Instytutem Badawczym, Prezes WUG powołał Zespół do spraw analizy wybranych zagadnień związanych z ograniczaniem emisji metanu w energetyce. Do zadań Zespołu należało w szczególności dokonanie analizy, złożonego przez Komisję Europejską do Rady Unii Europejskiej, projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącego ograniczania emisji metanu w energetyce, w szczególności w części dotyczącej sektora wydobywczego węgla kamiennego, w aspekcie projektowanych obowiązków i ograniczeń dotyczących podziemnych zakładów górniczych, jak również sformułowania uwag do projektowanych regulacji, na podstawie przeprowadzonej analizy. W skład Zespołu powołano przedstawicieli przedsiębiorców górniczych: Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A., Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A., Polskiej Grupy Górniczej S.A., Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., a także Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego i WUG. Efekty prac Zespołu zostały ujęte w sprawozdaniu końcowym, zawierającym m.in. wnioski odnoszące się do wybranych rygorów ujętych w projekcie cytowanego rozporządzenia. Sprawozdanie, które otrzymali wszyscy członkowie Zespołu, zostało przesłane m.in. do Ministra Aktywów Państwowych, Ministra Klimatu i Środowiska oraz Podsekretarza Stanu, Głównego Geologa Kraju – Pełnomocnika Rządu do spraw Polityki Surowcowej Państwa. Angielskojęzyczna wersja sprawozdania została przekazana ekspertom z krajów Unii Europejskiej, zainteresowanych przedmiotem sprawy.

Wśród działań dotyczących inspirowania i wspomaganie badań naukowych w górnictwie w roku 2022 na uwagę zasługują też działania podejmowane przez OUG. Zaliczyć do nich można m.in.: zastosowanie, z inspiracji OUG w Krakowie, w Kopalni Soli „Bochnia” nowych przenośnych mierników stężenia gazów atmosfery kopalnianej typu AG/2. Powyższe mierniki umożliwiają ciągły pomiar stężenia gazów, w szczególności tlenu (O_2) i metanu (CH_4).

Z kolei, z inspiracji OUG w Poznaniu w Kopalni Soli „Kłodawa” kontynuowano systematyczne, cykliczne pomiary zaciskania (konwergencji) wyrobisk komorowych oraz deformacji filarów międzykomorowych i półek międzypoziomowych. Obserwacje sieci pomiaru konwergencji i deformacji wnętrza górotworu prowadzone są obecnie w cyklu rocznym, a stosowane techniki pomiaru i dokładności urządzeń pomiarowych pozwalają na prawidłowe uchwycenie wielkości zachodzących procesów deformacyjnych.

Natomiast OUG we Wrocławiu, z uwagi na odnotowany we wrześniu 2021 r. wzrost dopływu wody do zrobów pola SI-XVII/1 oddziału G-63 kopalni KGHM Polska Miedź S.A. O/ZG „Polkowice-Sieroszowice” i kolejne przyrosty dopływu w roku 2022, zainspirował KGHM Polska Miedź S.A. oraz wymieniony zakład górniczy do realizacji kolejnych prac naukowych dotyczących tych zdarzeń, m.in. w zakresie:

- wykonania obliczeń prognozy dopływu wód do kopalń rud miedzi oraz wyznaczenia zasięgu odwodnienia metodą modelowania numerycznego;
- analizy aktywności sejsmicznej górotworu w rejonie pól SI-XVII/1 i SI-XVII/2 oraz pól sąsiadujących w aspekcie możliwości oddziaływania wstrząsów górotworu na dopływy do wyrobisk podziemnych;
- opracowania systemu monitoringu górotworu metodą światłowodową w czasie rzeczywistym;
- zastosowania izotopów radu i uranu do określenia źródeł dopływu wód podziemnych do wyrobisk kopalni KGHM Polska Miedź S.A.;
- oceny stanu technicznego powierzchniowych otworów geologiczno-rozpoznawczych wraz z weryfikacją procedury na wypadek zbliżania się frontami eksploatacyjnymi do otworów powierzchniowych i innych źródeł zagrożenia wodnego;
- aktualizacji kompleksowej koncepcji odwadniania oraz gospodarki wodą kopalnianą i technologiczną dla ciągu technologicznego KGHM Polska Miedź S.A.

Także OUG w Kielcach, w związku z przeprowadzonymi pomiarami drgań parasejsmicznych wywołanych robotami strzałowymi wykonywanymi w odkrywkowym zakładzie górniczym Nordkalk Sp. z o.o. – Kopalnia Wapienia „Miedzianka”, zainspirował m.in. przedsiębiorcę do:

- sprawdzenia prawidłowości stosowanych rozwiązań technicznych związanych z wykonywaniem robót strzałowych w zachodnim rejonie wyrobiska górniczego;
- zweryfikowania przez rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego ekspertyzy strzałowej z lipca 2022 r. pt. „Badania kontrolne zasięgów oddziaływań od robót strzałowych i wyznaczanie dopuszczalnych wielkości ładunków MW w Kopalni Wapienia «Miedzianka» w zakresie przyjętych parametrów robót strzałowych oraz wielkości stref zagrożeń ze szczególnym uwzględnieniem oddziaływania drgań parasejsmicznych wywołanych robotami strzałowymi na wskazane budynki w miejscowości Gałęzice”.

2.13. Stosowanie przez nadzór górniczy przyrządów pomiarowych

WUG zrealizował, w ramach programu priorytetowego pn.: „Program dla przedsięwzięć zmierzających do zmniejszenia uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin i ich wzbogacania oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko procesów likwidacji zakładów górniczych oraz prac badawczych dla rozpoznania zasobów wód zaliczanych do kopalin”, 2 etapy zadania pn.: „Doposażenie organów nadzoru górniczego w sprzęt służący do monitorowania eksploatacji kopalin”. Od 2014 r. doposażanie urzędów górniczych w sprzęt znalazło się w nowym programie pn. „Geologia i górnictwo”, a od 2019 r. jest realizowane w ramach innych przedsięwzięć programu priorytetowego „Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin”. W związku z dofinansowaniem wynikającym z zawartych z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie umów, dokonano zakupu łącznie 160 przyrządów kontrolno-pomiarowych, 11 licencji oprogramowania wspomagającego funkcjonowanie urządzeń GPS oraz 1 stacji roboczej PC. W 2022 r. zakupiono kolejne 34 przyrządy. W celu zapewnienia właściwego ich stosowania opracowano i wdrożono „Zasady wykorzystania przyrządów kontrolno-pomiarowych zakupionych ze środków NFOŚiGW w Warszawie”.

W 2022 r. monitorowanych było 29 przyrządów. Wykonano nimi w 2022 r. ogółem 274 pomiary i badania, stwierdzając 94 nieprawidłowości. Zakupione przyrządy kontrolno-pomiarowe pozwoliły na identyfikację i zapobieganie zagrożeniom dla środowiska w obszarach: nielegalna eksploatacja, naruszenia warunków eksploatacji (wysokość skarp i zboczy w wyrobiskach odkrywkowych). Umożliwiły także poprawę bezpieczeństwa pracy poprzez kontrolę parametrów aerologicznych panujących w podziemnych wyrobiskach górniczych, a także parametrów pracy maszyn i urządzeń mogących doprowadzić do awarii i katastrof wpływających na powierzchnię i pozostałe elementy środowiska.

2.14. Działalność związana z ustalaniem opłaty podwyższonej w związku z prowadzeniem nielegalnej eksploatacji

Zgodnie z art. 140 ust. 1 i 2 pkt 2 Pgg, organy nadzoru górniczego są właściwe do ustalania opłaty podwyższonej w przypadku działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego albo podlegającego zgłoszeniu projektu robót geologicznych, w zakresie niezastrzeżonym dla ministra właściwego do spraw środowiska.

Ponadto, organy nadzoru górniczego ustalają opłatę podwyższoną w przypadku naruszenia wymagań określonych w art. 4 ust. 1 i 2 Pgg, od których zależy możliwość wydobywania bez koncesji piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobywanie będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych, nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym oraz nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

W 2022 r. dokonano 294 zgłoszeń o wykonywaniu działalności podlegającej opłacie podwyższonej, z czego 279 pochodziło z tzw. źródeł zewnętrznych, a 15 stanowiło tzw. informację własną, pozyskaną przez pracowników OUG. W przedmiotowym okresie dyrektorzy OUG skierowali 147 zawiadomień o wszczęciu postępowań w sprawach ustalania opłat podwyższonych do 178 stron. Wydano 119 decyzji ustalających 124 stronom opłaty podwyższone na łączną kwotę 13 852 823,42 zł.

W 2022 r. do Prezesa WUG wpłynęło 58 odwołań od decyzji ustalających opłaty podwyższone. W wyniku rozpatrzenia przedmiotowych odwołań, Prezes WUG wydał w tym okresie 52 decyzje, w tym: 28 utrzymujących w mocy decyzje organów I instancji ustalające opłaty podwyższone na łączną kwotę 3 523 036,83 zł, 17 decyzji uchylających decyzje organów I instancji i przekazujących sprawy do ponownego rozpatrzenia tym organom, 2 decyzje uchylające decyzje organów I instancji w części i ustalające opłaty podwyższone na łączną kwotę 102 076,00 zł oraz 5 decyzji uchylających decyzje organów I instancji i umarzających postępowania I instancji. Według stanu na 31 grudnia 2022 r. prowadzonych było 6 postępowań z przedmiotowych odwołań od decyzji organów I instancji ustalających opłaty podwyższone.

Do 31 grudnia 2022 r. wniesiono 19 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach na powyższe decyzje Prezesa WUG.

W tabelach 11 i 12 przedstawiono dane dotyczące postępowań prowadzonych w 2022 r. w I i II instancji przez organy nadzoru górniczego w sprawach z zakresu ustalania opłat podwyższonych (stan na 31 grudnia 2022 r.).

Tabela 11. Postępowania w sprawach z zakresu ustalania opłat podwyższonych, prowadzone w 2022 r. w I instancji

Urząd górniczy	Zgłoszenia	Zawiadomienia o wszczęciu	Decyzje ustalające opłatę podwyższoną	Ustalone opłaty podwyższone ogółem (zł)
OUG w Gdańsku	49	16	21	1 789 047,96
OUG w Gliwicach ¹⁵	14	1	3	234 422,00
OUG w Katowicach	4	4	6	713 760,00
OUG w Kielcach	45	13	18	2 475 277,00
OUG w Krakowie	37	16	9	269 596,32
OUG w Krośnie	13	3	1	132 728,00
OUG w Lublinie	33	16	16	244 913,14
OUG w Poznaniu	22	20	25	3 945 814,00
OUG w Rybniku	3	1	1	181 896,00
OUG w Warszawie	58	54	17	3 824 009,00
OUG we Wrocławiu	16	3	2	41 360,00
Razem	294	147	119	13 852 823,42

Tabela 12. Postępowania w sprawach z zakresu ustalania opłat podwyższonych, prowadzone w 2022 r. w II instancji

Urząd górniczy	Liczba zaskarżonych decyzji	Opłaty ustalone zaskarżonymi decyzjami (zł)	Postępowania w toku	Decyzje utrzymujące w mocy	Decyzje uchylające i przekazujące do ponownego rozpatrzenia	Decyzje uchylające i ustalające opłatę podwyższoną	Decyzje uchylające i umarzające postępowanie pierwszej instancji	Skargi na decyzje do WSA
OUG w Gdańsku	11	1 757 406,00	1	6	4	—	—	5
OUG w Gliwicach ¹⁵	3	234 131,00	—	2	—	—	1	1
OUG w Katowicach	1	36 432,00	—	1	—	—	—	—
OUG w Kielcach	11	4 130 694,00	2	6	2	—	1	4
OUG w Krakowie	5	942 055,08	1	3	1	—	—	2
OUG w Krośnie	2	185 022,00	—	2	—	—	—	2
OUG w Lublinie	5	920 116,00	1	—	2	1	1	—
OUG w Poznaniu	11	699 126,00	1	4	4	1	1	3
OUG w Rybniku	1	181 896,00	—	1	—	—	—	1
OUG w Warszawie	7	7 148 134,00	—	2	4	—	1	1
OUG we Wrocławiu	1	39 240,00	—	1	—	—	—	—
Razem	58	16 274 252,08	6	28	17	2	5	19

¹⁵⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

3. Działalność kontrolna Wyższego Urzędu Górniczego w jednostkach podległych oraz kontrola wewnętrzna

3.1. Działalność kontrolna Wyższego Urzędu Górniczego w jednostkach podległych

Działalność kontrolna w jednostkach podległych realizowana była przez Samodzielne Stanowisko do spraw Kontroli w oparciu o zatwierdzony przez Prezesa WUG „Plan kontroli na 2022 rok”, który zweryfikowano w związku z racjonalizacją działalności organów nadzoru górniczego polegającą m.in. na zniesieniu OUG w Gliwicach oraz określeniu nowego podziału właściwości miejscowej poszczególnych urzędów górniczych. Plan kontroli został zrealizowany w całości.

Zasady działalności kontrolnej oparto o wymogi wynikające z ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224) oraz o „Standardy kontroli w administracji rządowej”, zatwierdzone 31 sierpnia 2017 r. przez Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, jak również akty wewnętrzne Prezesa WUG.

W roku 2022 przeprowadzono cztery kontrole planowe w następujących jednostkach podległych:

- OUG w Gdańsku;
- OUG w Katowicach;
- OUG w Warszawie;
- OUG we Wrocławiu.

W związku z wynikami kontroli, Prezes WUG kierował do dyrektorów kontrolowanych urzędów górniczych wystąpienia pokontrolne zawierające ocenę działalności oraz wnioski i zalecenia. Dyrektorzy urzędów górniczych pisemnie informowali Prezesa WUG o podjętych działaniach w celu poprawy funkcjonowania podległych jednostek.

3.2. Kontrola wewnętrzna w Wyższym Urzędzie Górniczym

W ramach realizacji „Planu kontroli na 2022 rok” Samodzielne Stanowisko do spraw Kontroli przeprowadziło kontrolę w trybie zwykłym w Departamencie Ochrony Środowiska i Gospodarki Złożem.

W związku z wynikami kontroli, Prezes WUG skierował do dyrektora kontrolowanej komórki organizacyjnej WUG wystąpienie pokontrolne zawierające ocenę działalności oraz wnioski i zalecenia. Dyrektor departamentu pisemnie poinformował Prezesa WUG o podjętych działaniach w celu poprawy funkcjonowania.

4. Rozpatrywanie skarg, wniosków, petycji oraz interwencji

4.1. Skargi, wnioski, petycje oraz interwencje rozpatrywane przez Wyższy Urząd Górniczy

W 2022 r. do Prezesa WUG wpłynęły 4 skargi. Przedmiotem skarg było zaniedbanie lub nienależyte wykonywanie zadań przez dyrektorów urzędów górniczych albo przez ich pracowników. W 3 przypadkach skargi uznano za bezzasadne, natomiast 1 skargę uznano za zasadną. W zakresie podjętych rozstrzygnięć przez Prezesa WUG skargi rozpatrzono w ustawowym terminie.

W 2022 r. do WUG nie wpłynął żaden wniosek ani żadna petycja.

W 2022 r. do WUG wpłynęło 96 interwencji, w związku z nieprawidłowościami w prowadzeniu działalności przedsiębiorców oraz innych podmiotów lub jednostek, podlegających nadzorowi i kontroli organów nadzoru

górnictwa, w tym 8 interwencji przekazano do innych instytucji, zgodnie z właściwością rzeczową, a 68 takich spraw WUG przekazał do załatwienia właściwemu miejscowo dyrektorowi OUG. Na 20 interwencji rozpatrzonych bezpośrednio przez WUG, 1 sprawa, według stanu na 31 grudnia 2022 r., była w trakcie rozpoznawania. Nieprawidłowości zgłaszane przez interweniujących w 2022 r., związane z nieprzestrzeganiem przez przedsiębiorców przepisów stosowanych w ruchu zakładu górnictwa:

- potwierdziły się w 9 sprawach;
- nie potwierdziły się w 10 sprawach.

4.2. Skargi, wnioski, petycje oraz interwencje rozpatrywane przez okręgowe urzędy górnicze i Specjalistyczny Urząd Górniczy

W 2022 r. do OUG wpłynęły 3 skargi, z czego 2 skargi przekazano do załatwienia innym organom zgodnie z ich właściwością. Skargę rozpatrzoną przez urząd górniczy uznano za bezzasadną.

W 2022 r. do OUG i SUG nie wpłynął żaden wniosek ani żadna petycja.

Oprócz skarg na działalność dyrektorów urzędów górniczych lub ich pracowników, do wszystkich urzędów wpływały informacje (tzw. interwencje), których przedmiotem była działalność przedsiębiorców oraz innych podmiotów lub jednostek, podlegających nadzorowi i kontroli organów nadzoru górnictwa.

W 2022 r. do OUG i SUG wpłynęło 200 interwencji, przy czym 9 interwencji przekazano do innych organów zgodnie z ich właściwością.

Tabela 13. Zbiorcze zestawienie skarg, wniosków, petycji oraz interwencji, które wpłynęły w 2022 r. do Wyższego Urzędu Górniczego, okręgowych urzędów górniczych i Specjalistycznego Urzędu Górniczego

Urząd górniczy	Skargi i wnioski	Petycje	Interwencje
OUG w Gdańsku	0	0	8
OUG w Gliwicach ¹⁶	0	0	7
OUG w Katowicach	1	0	35
OUG w Kielcach	0	0	34
OUG w Krakowie	0	0	22
OUG w Krośnie	0	0	3
OUG w Lublinie	0	0	8
OUG w Poznaniu	0	0	17
OUG w Rybniku	0	0	22
OUG w Warszawie	0	0	20
OUG we Wrocławiu	2	0	22
SUG ¹⁷	0	0	1
WUG	4	0	96
Razem	7	0	296

¹⁶⁾ W okresie od 1 stycznia do 4 czerwca 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień zniesienia.

¹⁷⁾ W okresie od 1 stycznia do 18 października 2022 r., tj. do dnia poprzedzającego dzień likwidacji.

Analiza spraw załatwionych przez OUG i SUG w 2022 r., związanych z rozpatrywaniem interwencji, wskazuje, że zgłoszone w nich nieprawidłowości w związku z nieprzestrzeganiem przez przedsiębiorców przepisów stosowanych w ruchu zakładu górniczego:

- potwierdziły się w 72 sprawach;
- częściowo potwierdziły się w 17 sprawach;
- nie potwierdziły się w 102 sprawach.

Zbiorcze zestawienie obejmujące WUG, OUG i SUG przedstawiono w tabeli 13.

5. Reprezentowanie Skarbu Państwa w sprawach z tytułu szkód wyrządzonych ruchem zakładu górniczego

Zgodnie z art. 146 ust. 4 Pgg, w razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę związaną z działalnością górniczą albo jego następcy prawnego roszczenia o naprawę szkody przysługują przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez właściwy miejscowo organ nadzoru górniczego.

Do 31 grudnia 2022 r. do dyrektorów OUG, będących reprezentantami Skarbu Państwa w sprawach o roszczenia z art. 146 ust. 4 Pgg, wpłynęło 7 spraw o naprawę szkód spowodowanych ruchem zakładu górniczego. W 5 przypadkach dyrektorzy OUG, wyjaśniając kwestie odpowiedzialności Skarbu Państwa, odmówili zawarcia ugody, w 1 sprawie toczy się postępowanie wyjaśniające, a w 1 sprawie postępowanie umorzono.

Przed sądem powszechnym toczą się 3 sprawy z udziałem dyrektora OUG oraz 6 spraw z udziałem Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej – zastępującej dyrektora OUG. W 1 sprawie, na podstawie prawomocnego wyroku, Skarb Państwa realizuje prace związane z naprawieniem szkody.

6. Działalność legislacyjna

W 2022 r. Prezes WUG brał aktywny udział w pracach legislacyjnych. Opiniował 20 aktów prawnych przedstawionych mu bezpośrednio lub za pośrednictwem Ministra Aktywów Państwowych.

W związku z reorganizacją struktury organów nadzoru górniczego polegającą m.in. na zniesieniu dyrektora SUG i likwidacją SUG, Prezes WUG i jego przedstawiciele uczestniczyli w pracach nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2205) zarówno w komisjach sejmowych, jak i na posiedzeniach plenarnych Sejmu, obok Ministra Aktywów Państwowych.

W przypadku niektórych projektów aktów normatywnych przedstawiciele Prezesa WUG brali aktywny udział w kolejnych etapach prac nad tymi projektami, tj. w spotkaniach uzgodnieniowych, spotkaniach roboczych i konferencjach. Dotyczyło to projektów:

- ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (UD280), opracowywanym przez Ministra Klimatu i Środowiska; w wyniku tych działań w projekcie zostały uwzględnione propozycje Prezesa WUG dotyczące:
  - drążenia tuneli (objęcie nadzorem górniczym każdego drążenia tunelu przez rezygnację z przesłanki wykorzystania do tego celu techniki górniczej);
  - wykonywania wkopów i otworów wiertniczych w celu wykonywania ujęć wód podziemnych na potrzeby poboru tych wód;
  - udziału organów nadzoru górniczego w udzielaniu i stwierdzaniu wygaśnięcia koncesji udzielanych przez starostę;
  - wykonywania otworów wiertniczych w celu wykorzystania ciepła Ziemi;
  - przeciwdziałania tzw. nielegalnej eksploatacji m.in. przez wprowadzenie solidarnej odpowiedzialności;

- kwalifikacji górniczych – m.in. powrót do rozwiązań w zakresie stwierdzania kwalifikacji osób kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego przez organy nadzoru górniczego;
- szkoleń w górnictwie – zmiana zasad szkoleń, przesłanki zatwierdzenia programu szkolenia, zatwierdzenie programu szkolenia w formie decyzji organu nadzoru górniczego oraz przepis karny w przypadku naruszenia obowiązków dotyczących programu szkolenia;
- wprowadzenia kary pieniężnej za utrudnianie i uniemożliwianie organom nadzoru górniczego wykonywania nadzoru i kontroli;
- określenia wprost w przepisach Pgg uprawnienia organów nadzoru górniczego do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego;
- zmian w Prawie o ruchu drogowym, umożliwiających organom nadzoru górniczego uzyskanie informacji o właścicielu pojazdu, którym jest wywożona nielegalnie wydobyta kopalina;
- ustawy o zmianie ustawy – Prawo budowlane oraz niektórych innych ustaw (UD427).

W przypadku drugiego z projektów proponowane zmiany miały na celu rozwiązanie zbiegu przepisów Prawa budowlanego i Pgg w związku z nielegalną eksploatacją kopaliny przez podmiot dysponujący pozwoleniem na budowę. Dla osiągnięcia tego celu zaproponowano m.in. wprowadzenie obowiązków:

- określenia bilansu mas ziemnych powstałych podczas prowadzenia robót budowlanych, ich rodzaju i sposobu zagospodarowania;
- złożenia przez inwestora oświadczenia o sposobie zagospodarowania mas ziemnych lub skalnych, wydobywanych w trakcie robót budowlanych, pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Ponadto, w 2022 r. Prezes WUG, na podstawie upoważnienia, kontynuował prace nad:

- projektem rozporządzenia Ministra Aktywów Państwowych w sprawie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego;
- projektem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wyrobów dopuszczanych do stosowania w zakładach górniczych.

W ramach tych prac w WUG prowadzono analizy projektowanych rozwiązań pod kątem zebranych dotychczas uwag i propozycji zmian, a także pod kątem projektowanych zmian stanu prawnego, w tym wynikających z projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw (UD280).

Prezes WUG kontynuował współpracę z Koordynatorem systemu uznawania kwalifikacji zawodowych w zawodach regulowanych i działalnościach regulowanych w Rzeczypospolitej Polskiej, jak również był reprezentowany w pracach *Zespołu do współpracy przy realizacji zadań związanych z koordynacją systemu uznawania kwalifikacji zawodowych do wykonywania zawodów regulowanych oraz do podejmowania lub wykonywania działalności regulowanych w Rzeczypospolitej Polskiej*. Prezes WUG, we współpracy z Ministrem Aktywów Państwowych oraz Ministrem Klimatu i Środowiska, kontynuuje działania, by kwalifikacje, jakie są obowiązkowe posiadać wszystkie osoby wykonujące czynności w ruchu zakładu górniczego lub zakładu, były określone ustawowo. Regulacja taka przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego i pracowników zakładów górniczych.

Ponadto, Prezes WUG opiniował przepisy projektu ustawy o zmianie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (UD459), w zakresie dotyczącym kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych. Celem projektowanej zmiany było umożliwienie obywatelom Ukrainy uznania nabytych w Ukrainie kwalifikacji do wykonywania górniczych zawodów regulowanych, co pozwoli zatrudnić ich w sektorze górniczym w Polsce na stanowiskach odpowiadających posiadanym przez nich kwalifikacjom. W rezultacie obywatele Ukrainy – pracownicy sektora górniczego, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, toczącym się już od 2014 r. m.in. w górniczym regionie Donbasu, obecnie pracują lub chcą pracować w Polsce w tym samym sektorze, będą mogli wykorzystać w pełnym zakresie posiadane kwalifikacje górnicze. Przyjęcie projektowanej zmiany stanowiło istotną formę pomocy obywatelom Ukrainy przy jednoczesnym wsparciu polskiego sektora górniczego o doświadczonych pracownikach o wysokich kwalifikacjach zawodowych.

Prezes WUG prowadzi ponadto działania mające na celu wprowadzenie zmian prawnych w zakresie:

- zapewnienia przepływu między zawodami osób posiadających kwalifikacje geologa górniczego i geofizyka górniczego oraz geologa, uzyskanych przed ministrem właściwym do spraw środowiska;
- doprecyzowania wymagań dotyczących uprawnień rzeczoznawców do spraw ruchu zakładu górniczego;
- odpowiedzialności zawodowej osób posiadających kwalifikacje w zakresie górnictwa lub ratownictwa górniczego;
- usprawnienia współpracy pomiędzy organami nadzoru górniczego a innymi podmiotami, która jest często konieczna przy wykonywaniu czynności nadzorczych i kontrolnych.

7. Współpraca z instytucjami publicznymi i przedsiębiorstwami

Jedną z podstawowych form współpracy organów nadzoru górniczego, organów samorządu terytorialnego i przedsiębiorców górniczych jest działalność zespołów porozumiewawczych do spraw oceny i koordynacji eksploatacji górniczej pod terenami miast i gmin. Stanowią one platformę dyskusji sprzyjającej współpracy i porozumieniu dla realizacji zasad zrównoważonego rozwoju na obszarach gmin górniczych. Sprzyjają działaniom mającym na celu integrowanie celów związanych z: ochroną środowiska, wykonywaniem działalności określonej w koncesjach, rozwojem gmin oraz zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej, w tym minimalizacją i terminowym naprawianiem szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych. Ważnym celem posiedzeń zespołów porozumiewawczych, w których obok inspektorów nadzoru górniczego zasiadają przedstawiciele samorządów i przedsiębiorców górniczych, jest kształtowanie niekonfliktowych warunków prowadzenia eksploatacji górniczej pod terenami gmin górniczych oraz właściwa koordynacja prac projektowych, profilaktycznych i naprawczych. W razie potrzeby w pracach zespołów mogą uczestniczyć specjaliści z jednostek naukowo-badawczych z zakresu górnictwa, prognozowania wpływów eksploatacji górniczej, interpretacji wyników obserwacji geodezyjnych, interpretacji wyników monitoringu drgań gruntu, budownictwa oraz pokrewnych zagadnień.

W 2022 r. obradowało 16 zespołów porozumiewawczych, które odbyły łącznie 30 posiedzeń, z których 8 odbyło się w formie wideokonferencji, natomiast 22 procedowały w sposób tradycyjny, w trakcie bezpośrednich spotkań uczestników. Łącznie powołanych jest 20 zespołów porozumiewawczych do spraw oceny lub koordynacji eksploatacji górniczej.

W trakcie posiedzeń zespołów przedstawiciele kopalń przedstawiali dokonaną eksploatację górniczą w aspekcie jej wpływu na powierzchnię terenu oraz omawiali zamierzenia eksploatacyjne na kolejne dwa kwartały i prognozę ich wpływu na obiekty powierzchniowe i infrastrukturę techniczną. Przedstawiali też zakres i stan realizacji napraw szkód spowodowanych ruchem zakładów górniczych. W 2022 r., podobnie jak w latach poprzednich, dominującym tematem były wstrząsy pochodzenia górniczego w kontekście ich wpływu na ludzi i obiekty budowlane oraz wpływ eksploatacji górniczej na zmianę stosunków wodnych na powierzchni terenu. W trakcie dyskusji formułowano wnioski, których realizacja była omawiana na kolejnych posiedzeniach.

W ramach współpracy z innymi organami administracji uczestniczono w 5 posiedzeniach Komisji Dokumentacji Hydrogeologicznych i 6 posiedzeniach Komisji Zasobów Kopalni w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, dotyczących opiniowania dokumentacji hydrogeologicznych zakładów górniczych i dokumentacji geologicznych złóż kopalni.

W 2022 r., na podstawie informacji uzyskiwanych od przedsiębiorców za pośrednictwem OUG, opracowano i przekazano do Głównego Urzędu Statystycznego dane dotyczące rekultywacji i zagospodarowania terenów przekształconych działalnością górniczą w 2021 r., objęte „Programem badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2021”. Ponadto, w 2022 r. zaopiniowano 5 wniosków w sprawie uzyskania rejestracji w krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS).

W ramach porozumienia o współdziałaniu zawartego 4 kwietnia 2014 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska a Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, dyrektorzy OUG kontynuowali współpracę z właściwymi miejscowo wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska. W 2022 r. zorganizowano 11 spotkań, w tym 1 spotkanie wspólne Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska z dyrektorami OUG w Katowicach i Rybniku. Ponadto 14 grudnia 2022 r. podpisano nowe porozumienie o współpracy pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska a Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego.

Ponadto urzędy górnicze współpracowały z:

- Polskim Rejestrem Statków S.A., zgodnie z porozumieniem o współpracy zawartym w dniu 15 marca 2017 r. pomiędzy Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego a Polskim Rejestrem Statków Spółka Akcyjna;
- Urzędem Dozoru Technicznego, zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 26 lutego 2013 r. pomiędzy Prezesem Urzędu Dozoru Technicznego a Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego w sprawie współpracy Urzędu Dozoru Technicznego i urzędów górniczych, a następnie z porozumieniem zawartym w dniu 10 maja 2022 r. pomiędzy Urzędem Dozoru Technicznego a Skarbem Państwa – Wyższym Urzędem Górniczym;
- Państwową Inspekcją Pracy, zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 26 lutego 2013 r. pomiędzy Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego a Głównym Inspektorem Pracy w sprawie zasad współdziałania organów nadzoru górniczego z Państwową Inspekcją Pracy.

W roku 2022 WUG nadal współpracował z Polskim Komitetem Normalizacyjnym poprzez udział przedstawicieli w pracach komitetów technicznych oraz z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym. Współpraca z Instytutem dotyczyła m.in. organizacji VI edycji ogólnopolskiego konkursu fotograficznego i filmowego „O!ZNAKI PRACY”, który był organizowany w ramach działań na rzecz wykorzystania różnorodnych form artystycznego przekazu w upowszechnianiu problematyki bezpieczeństwa i ochrony zdrowia człowieka w środowisku pracy i nauki.

Po przerwie spowodowanej pandemią COVID-19, przedstawiciele urzędów górniczych uczestniczyli w roku 2022 w wielu konferencjach i sympozjach oraz seminariach naukowo-technicznych o szeroko rozumianej tematyce górniczej. Wśród nich należy odnotować przede wszystkim takie wydarzenia jak:

- cykliczne posiedzenie Sekcji Aerologii Górniczej Komisji Górniczej Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach, które odbyło się 25 maja 2022 r. w Głównym Instytucie Górnictwa Kopalni Doświadczalnej „Barbara” w Mikołowie; podczas posiedzenia przedstawiciel WUG zaprezentował referat na temat zjawisk geogazodynamicznych;
- IX edycję Szkoły Górnictwa Odkrywkowego, organizowaną przez Akademię Górniczo-Hutniczą im. Stanisława Staszica w Krakowie wraz z Fundacją „Nauka i Tradycje Górnicze”, która odbyła się w dniach 6–8 czerwca 2022 r. w Wiśle; konferencję swoim honorowym patronatem objął Prezes WUG; w ramach sesji naukowych przedstawiciel WUG zaprezentował referat pt. „Zasady prowadzenia badań przyczyn i okoliczności wypadków w zakładach górniczych”;
- kolejną edycję konferencji naukowo-technicznej organizowanej przez NITROERG S.A. „Bezpieczeństwo i optymalizacja prac strzałowych w górnictwie podziemnym”, która odbyła się w dniach 6 i 7 października 2022 r. w Ustroniu; w ramach sesji naukowych pracownicy WUG zaprezentowali referat pt. „Bezpieczeństwo robót strzałowych w aspekcie niebezpiecznych zdarzeń”;
- XXIX edycję Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Technicznej z serii Górnicze Zagrożenia Naturalne, organizowanej przez Główny Instytut Górnictwa wraz ze Stowarzyszeniem Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Komisją Górniczą Polskiej Akademii Nauk Oddział w Katowicach, która odbyła się w dniach 8–10 listopada 2022 r. w Jaworzu; konferencję swoim honorowym patronatem objął Prezes WUG; w ramach sesji naukowych pracownicy WUG zaprezentowali referat pt. „Współczesne metody aktywnej profilaktyki tapaniowej w kopalniach węgla kamiennego”.

Przedstawiciele WUG uczestniczyli również w seminariach poświęconych realizacji V etapu programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, podczas których zaprezentowano osiągnięte w 2022 r. wyniki zadań i projektów, oraz w posiedzeniach Międzyresortowej Komisji do Spraw Najwyższych Dopuszczalnych Stężeń i Natężeń Czynników Szkodliwych dla Zdrowia w Środowisku Pracy, powołanej przez Prezesa Rady Ministrów. Ponadto w ramach wymiany dobrych praktyk i wiedzy w zakresie bezpieczeństwa pracy WUG m.in. był współorganizatorem XI Forum Społecznej Inspekcji Pracy, które odbyło się w dniach 14–16 września 2022 r. w Radomsku. Forum swoim honorowym patronatem objął Prezes WUG.

WUG, wspólnie z Zarządem Głównym Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Górnictwa oraz Głównym Instytutem Górnictwa, zorganizował XXII Konferencję „Problemy Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Polskim Górnictwie”, która odbyła się w dniach 10–11 maja 2022 r. w Zawierciu. Konferencja stanowiła kontynuację cyklu spotkań na temat działań podejmowanych dla poprawy stanu bezpieczeństwa pracy osób zatrudnionych w zakładach górniczych.

Prezes WUG w roku 2022 objął patronatem honorowym 21 przedsięwzięć oraz dwukrotnie przyjął zaproszenie do prac komitetów honorowych konferencji. Patronaty honorowe Prezesa WUG są udzielane instytucjom i przedsięwzięciom związanym z branżą oraz tematyką górniczą i okołogórnicy, takim jak np. konferencje, zjazdy i seminaria.

Ponadto urzędy górnicze współpracowały m.in. z:

- wojewodami – w zakresie szkód górniczych powstałych na terenach pogórnicych;
- organami gmin – przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz przy opiniowaniu planów ruchu zakładów górniczych i dodatków do tych planów oraz planów ruchu likwidowanych zakładów górniczych;
- starostami – przy opiniowaniu decyzji dotyczących zagadnień rekultywacji i zagospodarowania terenów pogórnicych;
- starostami, marszałkami województw, organami gmin, Policją, prokuraturami rejonowymi, Krajową Administracją Skarbową, wojewódzkimi inspektorami ochrony środowiska, regionalnymi zarządami gospodarki wodnej (wchodzącymi w skład Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie), regionalnymi dyrekcjami ochrony środowiska – przy postępowaniach związanych z nielegalną eksploatacją.

8. Współpraca z zagranicą

W jubileuszowym roku 2022, w ramach obchodów stulecia powstania Wyższego Urzędu Górniczego w Katowicach, WUG był organizatorem XXVI Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych. Wydarzenie to zostało objęte Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy.

Spotkanie Szefów Europejskich Urzędów Górniczych odbyło się w dniach 25–28 września 2022 r. w Krotoszycach, a uczestniczyli w nim przedstawiciele:

- Brytyjskiej Inspekcji Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
- Czeskiego Urzędu Górniczego,
- Estońskiego Urzędu Ochrony Konsumentów i Regulacji Technicznych,
- Fińskiej Agencji Bezpieczeństwa i Chemikaliów,
- Premiera Brandenburgii do spraw Łużyc,
- Rumuńskiego Narodowego Instytutu Badań i Rozwoju w Zakresie Bezpieczeństwa i Ochrony Kopalń (INSEMEX),
- Saksońskiego Urzędu Górniczego,
- Słowackiego Urzędu Górniczego,
- Słoweńskiego Ministerstwa Infrastruktury (Inspektorat Energii i Górnictwa),

a także, co do tej pory nie miało miejsca, przedstawiciel Komisji Europejskiej (Dyrekcja Generalna do spraw Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP).

Na specjalne zaproszenie Prezesa WUG w obradach wzięli również udział przedstawiciele strony ukraińskiej: Szef Państwowej Służby Ukrainy do spraw Pracy oraz Naczelnik Wydziału Nadzoru Górniczego.

Delegacji strony polskiej przewodniczył Prezes WUG, a w jej skład weszli: I Wiceprezes WUG, Dyrektor Generalny WUG, dyrektorzy departamentów WUG, dyrektor OUG we Wrocławiu, Rzecznik Prasowy Prezesa WUG, pracownik Departamentu Energomechanicznego oraz pracownicy Samodzielnego Wydziału Organizacyjnego, Biura Administracyjno-Gospodarczego oraz Biura Komunikacji Społecznej odpowiedzialni za organizację przedsięwzięcia.

Tematem przewodnim XXVI Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych były „Prawne aspekty odpowiedzialności za obecnie występujące szkody górnicze powstałe na skutek działalności dawnych albo opuszczonych zakładów górniczych”. Dyrektor Departamentu Prawnego odpowiedzialny był za moderowanie panelu dyskusyjnego, w czasie którego przedstawiciele nadzoru górniczego z Brandenburgii, Rumunii, Finlandii, Słowenii, Wielkiej Brytanii, Ukrainy, Czech oraz Polski przedstawili problematykę i zakres rozwiązań legislacyjnych nawiązujących do problemu występowania szkód górniczych w ich krajach. Przedstawiciel Komisji Europejskiej wygłosił krótkie przemówienie, w którym poruszył temat nowego aktu prawa unijnego dotyczącego surowców krytycznych – *European Critical Raw Materials Act*. Zapewnił również, że Komisja Europejska może stanowić nowe forum dyskusyjne do wymiany doświadczeń, a także znajdowania rozwiązań w tak trudnym temacie, jakim jest likwidacja szkód górniczych.

Prezes WUG w trakcie spotkania odznaczył Szefa Państwowej Służby Ukrainy do spraw Pracy oraz Naczelnika Wydziału Nadzoru Górniczego Odznaką Honorową Zasłużonego dla Bezpieczeństwa w Górnictwie.

Podczas Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych uczestnicy spotkania, na zaproszenie władz miasta Złotoryja, wzięli udział w specjalnych prelekcjach prezentujących region i jego górniczą historię, a także występujące tam bogactwa naturalne. Na specjalne zaproszenie zarządu KGHM Polska Miedź S.A. goście zwiedzili Zakłady Górnicze „Polkowice-Sieroszowice”. Ponadto odwiedzili także Zakłady Wzbogacania Rudy, gdzie mieli okazję obserwować proces mechanicznej przeróbki, który umożliwia efektywne przetworzenie wydobywanej rudy przed jego dalszą obróbką w hucie.

Jednym z punktów XXVI Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych było podpisanie porozumienia pomiędzy WUG a Państwową Służbą Ukrainy do spraw Pracy. W ramach zawartego porozumienia strony wyraziły wolę i chęć interdyscyplinarnej współpracy związanej z wymianą informacji w zakresie legislacji związanej z nadzorem górniczym i działalnością górniczą, a także w sprawach związanych z innowacjami technologicznymi.

Na zakończenie XXVI Spotkania Szefów Europejskich Urzędów Górniczych podpisano Memorandum, odnoszące się do tematu przewodniego ubiegłorocznej edycji. W dokumencie tym oświadczono, że niezwykle ważnym elementem eksploatacji górniczej jest gromadzenie i przetwarzanie informacji o przedsiębiorcach górniczych i ich następcach prawnych, aby móc w pełni egzekwować obowiązki wynikające z przepisów prawa i tym samym zapobiegać powstawaniu kolejnych szkód górniczych. Ważną rolę w tym wszystkim odgrywać powinny przede wszystkim organy administracji publicznej, które muszą stać na straży prawa w tym zakresie.

W ramach współpracy pomiędzy polskimi i zagranicznymi organami nadzoru górniczego, instytucjami Unii Europejskiej, jednostkami uniwersyteckimi oraz badawczymi, w 2022 r. odbyło się dziesięć podróży zagranicznych do krajów europejskich.

W pierwszej połowie ubiegłego roku odbyły się dwa spotkania w ramach prac zespołu roboczego Dwustronnej Międzyrządowej Komisji do spraw współpracy przy eksploatacji złóż węgla kamiennego w rejonie wspólnej polsko-czeskiej granicy państwowej (w Ostrawie i w Karwinie). W czasie spotkań stronę polską reprezentowali II Wiceprezes WUG, Zastępca Dyrektora Departamentu Prawnego oraz Zastępca Dyrektora OUG w Rybniku.

W maju 2022 r. pracownik Departamentu Górnictwa, jako reprezentant polskich organów nadzoru górniczego, kontynuował udział w pracach zespołu śledczego, w ramach których odbyło się spotkanie w Prokuraturze w Karwinie.

Jego celem było omówienie przyczyn katastrofy górniczej, która miała miejsce w czeskiej kopalni ČSM w Stonavie 20 grudnia 2018 r.

Na zaproszenie Słowackiego Towarzystwa Górniczego delegacja przedstawicieli WUG, w skład której weszli Prezes WUG, Dyrektor Departamentu Energomechanicznego wraz z pracownikiem Departamentu, wzięła udział w 17. Europejskich Dniach Górnictwa i Metalurgii, które odbyły się w dniach 7–9 września 2022 r. w Banskej Štiavnicy. W ramach wyjazdu delegaci uczestniczyli także w odbywającej się równolegle konferencji na temat „Strategii i Innowacji w Polityce Surowcowej Słowacji i Unii Europejskiej – Raw Minerals Day 2022”. Delegacja spotkała się również z Burmistrzem Miasta Banská Štiavnica.

W 2022 r. kontynuowano uczestnictwo w pracach komitetu do spraw dostosowania do postępu naukowego i technicznego dyrektywy 2006/21/WE w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego, działającego przy Komisji Europejskiej. Ponadto, uczestniczono w:

- pracach, powołanej przez Dyрекcję Generalną do spraw Środowiska (DG ENV) Technicznej Grupy Doradczej (TAG-RM) w sprawie opracowania wytycznych dotyczących najlepszych praktyk w zarządzaniu ryzykiem w sektorze wydobywczym, przekazując uwagi i stanowiska;
- sesji informacyjnej on-line, zorganizowanej przez Dyрекcję Generalną do spraw Środowiska, której celem była prezentacja aktualnego stanu prawnego związanego z przeglądem dyrektywy w sprawie emisji przemysłowych, w tym propozycji jej zmiany, a także projektu nowego rozporządzenia w sprawie przekazywania danych środowiskowych z instalacji przemysłowych i ustanowienia Europejskiego Portalu Emisji Przemysłowych (dotychczas funkcjonował Europejski Rejestr Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń).

Druga połowa ubiegłego roku przebiegała również pod znakiem wyjazdów przedstawicieli Departamentu Energomechanicznego na posiedzenia związane z dyrektywami prawa Unii Europejskiej. Były to kolejno:

- Spotkanie Stałej Grupy Roboczej do spraw Górnictwa i innych gałęzi przemysłu wydobywczego, działającej w ramach Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej do spraw Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy (*Advisory Committee on Safety and Health at Work – ACSH*);
- 10. Spotkanie Grupy Współpracy Administracyjnej ADCO, działającej w ramach dyrektywy w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku i kontroli materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (2014/28/UE);
- 49. Spotkanie Grupy Współpracy Administracyjnej ADCO, działającej w ramach dyrektywy w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (2014/35/UE);
- 33. Spotkanie Grupy Współpracy Administracyjnej ATEX ADCO, działającej w ramach dyrektywy w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (2014/34/UE);
- Spotkanie Grupy Współpracy Administracyjnej MD ADCO, działającej w ramach dyrektywy w sprawie maszyn (2006/42/WE).

Podkreślenia wymaga, że spotkania Stałej Grupy Roboczej do spraw Górnictwa i innych gałęzi przemysłu wydobywczego, działającej w ramach Komitetu Doradczego Komisji Europejskiej do spraw Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy, oraz Grupy Współpracy Administracyjnej ATEX ADCO, działającej w ramach dyrektywy w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (2014/34/UE), odbyły się pod przewodnictwem Zastępcy Dyrektora Departamentu Energomechanicznego.

Ponadto w listopadzie 2022 r. Prezes WUG wziął udział w spotkaniu Stowarzyszeń Górniczych Republiki Czeskiej, Słowacji i Polski, które zorganizowano (w ramach czeskiego półrocznego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej) w Senacie Parlamentu Republiki Czeskiej.

9. Działalność informacyjna i wydawnicza

Urzędy górnicze jako jednostki administracji publicznej obowiązane są do zapewnienia obywatelom dostępu do informacji publicznej. To prawo obywatelskie realizowane jest w pierwszym rzędzie poprzez BIP. To system stron internetowych służący powszechnemu i bezpłatnemu dostępowi do informacji publicznej.

Strony BIP WUG i OUG były na bieżąco prowadzone i uzupełniane. Dokonywane aktualizacje dotyczyły m.in.:

- stanu przyjmowanych spraw;
- stanu bezpieczeństwa i higieny pracy w górnictwie;
- liczby przeprowadzonych kontroli;

- działalności kontrolnej urzędów górniczych;
- majątku będącego w dyspozycji urzędów górniczych.

W roku 2022, podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej informacji publikowanych było w serwisie internetowym WUG. W dziale „Aktualności” informowano o bieżącej działalności urzędów górniczych w całej Polsce.

W roku 2022 wydano 12 numerów miesięcznika WUG „Bezpieczeństwo Pracy i Ochrona Środowiska w Górnictwie”. Opublikowano w nich 146 artykułów, w tym 28 artykułów naukowo-technicznych oraz 40 artykułów historycznych. Spośród artykułów naukowo-technicznych 17 przygotowali pracownicy urzędów górniczych.

Tak, jak w latach poprzednich, czasopismo składało się z trzech części. Część pierwsza – podstawowa – zawierała artykuły o charakterze naukowym i technicznym. Część drugą zajmowały stałe rubryki, tj.: opisy wypadków (z załączoną tabelą wypadkowości w górnictwie), normalizacja, kronika, przegląd aktów normatywnych, wiadomości ze świata, a także zestawienie dopuszczeń Prezesa WUG do stosowania niektórych wyrobów w zakładach górniczych. Trzecia część miesięcznika dotyczyła historii i współczesności górnictwa oraz pasji ludzi związanych z górnictwem. Kontynuowany był cykl poświęcony ewolucji regulacji prawnych dotyczących badania przyczyn i okoliczności wypadków oraz innych zdarzeń zaistniałych w zakładach górniczych.

Jednym z numerów, wydanym z okazji 100-lecia nadzoru górniczego w Polsce, był numer specjalny, w którym znalazły się przedruki najciekawszych artykułów historycznych z ubiegłych lat. Egzemplarze tego wydania były wręczane gościom uroczystości, które odbywały się w ramach obchodów tego 100-lecia.

W roku 2022 nakład miesięcznika wynosił 360 egzemplarzy miesięcznie. W ramach prenumeraty rozprawdzono w ciągu roku 2660 płatnych egzemplarzy miesięcznika. Około 600 z nich rozdysponowano w WUG i OUG. Ponadto pismo wysyłano do około 60 pracowników naukowych (w tym członków Rady Programowej miesięcznika) oraz do bibliotek naukowych, muzeów, central związkowych, administracji państwowej, władz województwa śląskiego, Państwowej Inspekcji Pracy, Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego S.A., Górniczej Izby Przemysłowo-Handlowej, spółek wydawniczych współpracujących z miesięcznikiem oraz autorów publikacji. Wysyłka krajowa obejmowała średnio 60 bezpłatnych egzemplarzy miesięcznie.

Jubileusz 100-lecia WUG, który odbywał się pod Patronatem Honorowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy, był również okazją do opracowania i wydania okolicznościowych publikacji książkowych i prasowych prezentujących historię Urzędu, jego współczesne oblicze oraz plany na najbliższe lata.

10. Zatrudnienie w urzędach górniczych

Według stanu na 31 grudnia 2022 r., w WUG było zatrudnionych 181 osób, w tym:

- 24 osoby na stanowiskach kierowniczych;
- 64 pracowników inspekcyjno-technicznych;
- 58 pracowników merytorycznych;
- 19 pracowników do spraw obsługi sekretariatów i administracji;
- 5 kierowców;
- 11 pracowników obsługi i dyspozytorów.

W OUG, według stanu na 31 grudnia 2022 r., było zatrudnionych 277 osób, w tym:

- 27 osób kierownictwa;
- 174 pracowników inspekcyjno-technicznych;
- 34 pracowników merytorycznych;
- 30 pracowników do spraw obsługi sekretariatów i administracji;
- 10 kierowców;
- 2 pracowników obsługi.

Fluktuacja kadr w 2022 r. objęła łącznie 89 osób, z tego:

- nawiązano stosunek pracy z 9 osobami w WUG, a w OUG i SUG (zlikwidowanym 19 października 2022 r.) z 23 osobami;
- rozwiązano stosunek pracy w WUG z 12 osobami, a w OUG z 37 osobami;
- 8 osób przeniesiono do pracy w innym urzędzie górniczym.

11. Realizacja budżetu Wyższego Urzędu Górniczego

WUG stanowił w roku 2022 część 60 budżetu państwa i był sklasyfikowany w dziale 750 – Administracja publiczna, obejmującym:

- rozdział 75001 Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej, tj. WUG;
- rozdział 75007 Jednostki terenowe podległe naczelnym i centralnym organom administracji rządowej, tj. OUG i SUG.

Wszystkie wydatki sklasyfikowane w wyżej wymienionych rozdziałach finansowane były wyłącznie z budżetu państwa. WUG był jedynym dysponentem środków budżetowych.

Wykonanie budżetu w roku 2022 w zakresie dochodów i wydatków w wielkościach zbiorczych przedstawiono w tabelach 14 i 15.

Tabela 14. Dochody budżetowe Wyższego Urzędu Górniczego w 2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Budżet po zmianach	Wykonanie	4:3 %
1	2	3	4	5
Część 60 – ogółem	650	650	568	87,4
Dział 750 Administracja publiczna	650	650	568	87,4

Dominującą pozycję w dochodach budżetowych (68,9%) stanowią opłaty wnoszone przez osoby ubiegające się o stwierdzenie kwalifikacji w zakresie górnictwa i ratownictwa górniczego.

Opłaty związane ze stwierdzaniem kwalifikacji (tj. opłata egzaminacyjna wraz z opłatą za wydanie świadectwa stwierdzającego kwalifikację), zgodnie z art. 66 Pgg, w 2022 r. wynosiły 355,95 zł.

Wydatki budżetowe w części 60 budżetu państwa zostały poniesione w dziale 750 „Administracja publiczna”.

Tabela 15. Wydatki budżetowe Wyższego Urzędu Górniczego w 2022 r. (w tys. zł)

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa	Budżet po zmianach	Wykonanie	4:3 %
1	2	3	4	5
Część 60 – ogółem	68 878	70 918	70 865	99,9
z tego:				
• świadczenia na rzecz osób fizycznych	46	290	290	100
• wydatki bieżące	68 587	70 122	70 100	100
• wydatki majątkowe	245	506	475	93,9

Do planowanych wydatków budżetowych WUG określonych w ustawie budżetowej na rok 2022 w wysokości 68 878 tys. zł wprowadzono zmiany decyzjami Ministra Finansów, co zwiększyło te planowane wydatki do wysokości 70 918 tys. zł.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego (Dz. U. poz. 2407), został określony wykaz wydatków dla części 60 – Wyższy Urząd Górniczy w kwocie 3072 tys. zł. Zadania wskazane w rozporządzeniu zostały zrealizowane w 2022 r. Wydatkowano w tym zakresie 3063 tys. zł, tj. 99,7% planu.

11.1. Budżet w układzie zadaniowym

WUG realizował w roku 2022 wydatki według klasyfikacji budżetu zadaniowego:

- w ramach zadania 12.2 „Kształtowanie bioróżnorodności” realizowano podzadanie 12.2.3 „Ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych”, na które przeznaczono w 2022 r. 1982 tys. zł z planowanych 1982 tys. zł;
- w ramach zadania 12.4 „Gospodarka zasobami i strukturami geologicznymi” realizowano podzadanie 12.4.2 „Nadzór i kontrola nad ruchem zakładów górniczych oraz zakładów wykonujących roboty geologiczne”, na które przeznaczono w 2022 r. 68 883 tys. zł z planowanych 68 936 tys. zł.

Wyższy Urząd Górniczy
ul. Poniatowskiego 31
40-055 Katowice
www.wug.gov.pl